

#DWARS

Met freerunnen
je angsten
overwinnen

pagina 8

Vergroening
versus
toegankelijkheid

pagina 14

En verder

Here to Support	4
Verhaal over 'Sjaco'	9
Agenda	10
Architectuur	15
Verkiezingen	16 en 17
Dynamo	21

Column

De column van een stadsdeelbestuurder komt dit keer van Carolien de Heer

De blijvende strijd voor de veiligheid van vrouwen en meiden

Wat is het verband tussen seksuele intimidatie van vrouwen en van geweld tegen vrouwen? Dat is de vraag die ik onderzocht in mijn afstudeerscriptie met de titel 'Gevaar op straat'. Ik studeerde er in het jaar 2000 mee af. Ik had zelf een keer ondervonden dat ik niet inging op de avances van een man en toen werd bespuugd en een klap in mijn gezicht kreeg. Niet eens in een donker steegje, maar midden op het Damrak met veel mensen eromheen. Ik werkte destijds in de horeca en ik hoorde veel van dit soort verhalen van mijn vrouwelijke collega's. Voor mijn scriptie ging ik op onderzoek uit of dit nu toeval was of dat het een breder fenomeen was. Dat laatste bleek waar. Uit mijn onderzoek bleek dat vrouwen die geweld ervaren in de openbare ruimte, daarvoor vaak ook seksueel geïntimideerd zijn. Dit is 25 jaar geleden. Ik dacht toen oprecht dat het 25 jaar later veel veiliger zou zijn voor vrouwen op straat. Helaas is niets minder waar.

Door mijn werk als stadsdeelvoorzitter kom ik vaak in contact met (jonge) vrouwen.

Zo was ik een paar jaar geleden op Internationale Vrouwendag bij een bijeenkomst in jongerencentrum Jaco van Dynamo. Ik was gechoqueerd door de verhalen die ik daar hoorde. Bij een avondje uit vijf keer betast worden, hoorde erbij. Geshamed worden omdat je te sexy gekleed bent, hoorde erbij. Beperkingen opgelegd krijgen van vriendjes, hoorde erbij. Klappen krijgen omdat je je niet 'gedraagt', hoorde erbij. Het voelde alsof ik terug was in het jaar 2000. Het was toen onacceptabel en dat is het nu nog steeds.

Als stadsdeel hebben we het mooie initiatief 'De Meidenbus'. Dit is een bus die op verschillende locaties staat waar we met medewerkers van het stadsdeel en partners als Girls Forward, Dynamo, Elance en het Ouder Kind Team met jonge vrouwen in gesprek gaan over allerlei onderwerpen die hen bezighouden. Laatst ging ik mee. Ook nu was veiligheid een veelbesproken onderwerp. We stonden op het Javaplein en het was eigenlijk opvallend rustig. Twee jonge vrouwen vertelden ons dat dat kwam omdat vrouwen

Bij 'De Meidenbus'

dit plein en de Javastraat vaak mijden omdat ze zich er niet veilig voelen. Ze worden er nageroepen en nagefloten. Ook op klaarlichte dag in een straat die altijd druk is. Ook dat bracht me terug naar het jaar 2000.

Ik ben blij dat het college 6 miljoen beschikbaar heeft gesteld om extra maatregelen te treffen om het voor vrouwen veiliger te maken. Onder andere voor preventie en voorlichting. Dat is hard nodig. Want waarom moet je je als vrouw aanpassen? Waarom mag je niet dragen wat je wilt? Waarom zijn

vrouwen niet veilig? Er moet iets fundamenteels veranderen in de verhouding tussen mannen en vrouwen. En dat is taaie kost. Zeker met de invloed van sociale media, die het niet makkelijker maakt. Ook in stadsdeel Oost zijn we ermee aan de slag. En hebben we het geluk dat we veel goede organisaties hebben die het verschil willen maken.

Wat mij positief stemt is de ongelooflijke gedrevenheid van deze organisaties, en ook van de medewerkers in het stadsdeel, om het veiliger te maken voor de vrouwen en meiden in Oost. En ik spreek ook veel sterke en gedreven meiden en jonge vrouwen, die zich nog veel beter dan ik dat 25 jaar geleden kon uitspreken tegen onveiligheid, intimidatie en geweld. Wat mij somberder maakt is dat we het hier nog steeds over moeten hebben. Dat vrouwen nog steeds niet veilig zijn op straat, in het uitgaansleven of achter de voordeur. Er is bijna niet tegenop te werken. Maar toch moeten we hier gezamenlijk tegen blijven strijden. En hopelijk kan ik over 25 jaar zeggen: de nacht is van ons! #

Colofon

Dwars door de buurt is een onafhankelijke lokale krant die in 2025 zeven keer zal verschijnen.

De krant wordt huis aan huis verspreid in de buurten van Oud-Oost (Oosterpark-, Transvaal- en Dapperbuurt) en Watergraafsmeer in Amsterdam-Oost.

Op meerdere openbare plekken in Oost liggen exemplaren om gratis mee te nemen. De oplage is 25.000. Ook is Dwars te lezen op de website www.oost-online.nl.

Dwars 253 verschijnt vrijdag 19 december 2025, de deadline voor uw bijdrage is donderdag 27 november 2025.

Verschijningsdata in 2026: 29 januari, 19 maart, 14 mei, 2 juli, 10 september, 29 oktober en 17 december.

Adresgegevens:

Wijtenbachstraat 36
1093 JC Amsterdam
06 42 80 78 05
dwarskrant@gmail.com

Kernredactie:

Anita Boelsums, Anneke Hesp,
Melissa Plomp, Frank Schoevaart
en Arie van Tol (hoofdredacteur)

Coverillustratie: John Prop

Opmaak:

Frits van den Akker, Robert Nieman
en Ron de Wit

Medewerkers:

Robert van Andel, Rose Bartholomé,
Wendy Danser, Connie Dekker, Annette
Douwes, Ties van Dijk, Eddy Ellert, Ank
Engel, Anna ten Bruggencate, Carolien
Gevers, Hella de Groot, Lennie Haarsma,
Winnie van Heesch, Jim Jansen, Jaap
Kamerling, Judith Lammers, Méland
Langeveld, Cor Leiwakabessij, Ruud
Meijer, Evelien Polter, Henk Pouw,
Dineke Rizzoli, Ellen Ros, Jaap Stam,
Ans van Stijgeren, Esther van der Zee
en Ton Zijp

Bestuursleden Stichting Dwars door Oost: Joost Blom, Arie van Tol en Frits Wegenwijs

Redactionele bijdragen:

Dynamo, HJS en IWOON

Druk: Rodi Rotatiedruk

Reageren op een artikel of een onderwerp opperen, graag:
dwarskrant@gmail.com

#DWARS

Redactioneel

Tekst: Arie van Tol

Nee, niet elke lezer was blij met aandacht voor protestacties rond Gaza en krakersbolwerk Joe's Garage in de vorige Dwars. Ook onze buurtkrant kan en wil niet altijd voorbijgaan aan de gevoelige onderwerpen van deze tijd. Recht doen aan alle geluiden die ook in stadsdeel Oost gehoord worden. In deze Dwars 252 zijn dus ook twee pagina's ingeruimd voor de aanstaande verkiezingen (16 en 17), de ene lezer slaat het subiet over, de ander is benieuwd. Middels de interviews met Floor Milikowski (3) en Stephan Steinmetz (7) komen we ook op minder lokaal terrein. Maar verder zijn we vooral toch dicht bij huis. Bijvoorbeeld aan het Afrikanerplein over Here to Support (4), in Science Park over efficiëntere zonnepanelen (5), in de Elthetokerk over een luistergroep (8), aan de Zeeburgerdijk over 'relationele' kunst (18) en aan het Oosterpark over een nieuw restaurant (20). En als ultiem contrast met de donkere tijdgeest poëzie op straat (1 en 11). #

Column

Door: Jim Jansen

Marathon

Na het startschot op een vroege zondagochtend op het Olympiaplein zullen bijna 60.000 atleten de iconische afstand van 42 kilometer en 195 meter afleggen dwars door onze prachtige stad en haar buitengebieden. Zelf ben ik groot fan van de marathon van Amsterdam waar de straten eenmaal per jaar fungeren als parcours. De marathon wordt in de huidige vorm dit jaar voor de vijftigste keer gelopen en het initiatief voor dit event heeft een Oostelijk tintje. In november 1974 werd Ger van Nesse gekozen tot clubvoorzitter van AV'23 en in die hoedanigheid zocht hij contact met de gemeente Amsterdam waarna de voorbereidingen begonnen. Wat daarna gebeurde is geschiedenis en aan die eerste editie deden slechts 3000 hardlopers mee. Zelf ben ik zwemmer en absoluut geen loper, maar jaren stond ik langs de kant om broer Dolf aan te moedigen, hier in het oostelijke deel van de stad. Hij werd vaak herkend aan zijn bril, haarkleur en omvang van zijn postuur en werd vervolgens op de meest ludieke

manieren aangemoedigd. De keer dat iemand in zijn voorbijgaan riep 'kom op Lebbis' vond ik de meest originele. Ook dit jaar sta ik weer langs de kant als het oneindige lint van atleten zich vanaf de Gooiseweg naar de Hugo de Vrieslaan begeeft, park Frankendael aan hun linkerkant passeert en koers zet naar de Indische buurt. In die rups van mensen bevindt zich ook mijn geliefde Claudine, die voor de zeventiende keer een marathon loopt en gemakshalve heb ik de dertien hele triatlons dan niet meegeteld. Ze loopt behalve voor de lol ook voor het Noodfonds Amsterdam onder het mom van Amsterdammers helpen Amsterdammers en haalt geld op. Met de euro's die zij bij elkaar loopt, worden huizen ingericht van stadsgenoten die dat echt niet kunnen betalen. Een bewonderenswaardig initiatief. Om in sporttermen af te sluiten, deze marathon is echt een win-winsituatie. #

Reageren? jim@newschemist.nl

Pioniers voor een nieuw Nederland

Tekst: Lennie Haarsma | Fotografie: Merlijn Doornik

Sociaalgeograaf en buurtgenoot Floor Milikowski schreef veel boeken over hoe onze leefomgeving er de afgelopen veertig jaar uit zag. In mei van dit jaar verscheen 'Contouren van een nieuw land', een verfrissend en hoopvol boek over het Nederland van morgen.

In de afgelopen tien jaar zag ik dat er zoveel positiefs gaande was en merkte ik een geleidelijke beweging in het denken,' vertelt Floor naar aanleiding van haar nieuwste werk. 'Het gesprek veranderde: bij de kapper tot aan directeuren van coöperaties, projectontwikkelaars en ambtenaren. Er ontstonden allerlei projecten en bewegingen die op een heel andere manier werken aan onze leefomgeving. Dat vond ik zo botsen met het doemdenken van deze tijd: wat je elke dag in de krant leest, op tv ziet en wat er in Den Haag gebeurt. Ik voelde een soort missie om dat positieve verhaal van pioniers en vooruitdenkers te vertellen en te laten zien wat er op de achtergrond allemaal speelt.'

Optimisme

Floor komt veel bij organisaties die behoefte hebben aan deze omslag, maar moeite hebben met hoe ze dat moeten uitvoeren. 'Mijn boek kan dienen als inspiratiebron en als handvat voor alle mensen die hier elke dag mee werken en mee verder moeten. Mensen onderschatten vaak hoeveel er kan en hoe snel je relatief veel veranderingen in gang kunt zetten.'

Een mooi voorbeeld vindt ze het project in Friesland. 'Ecoloog en fotograaf Ruurd Jelle van der Leij transformeerde in een half jaar tijd een dood stuk weiland tot een ecologisch rijk stuk natuur. Bij technologische ontwikkelingen is ecomodernisme een interessante beweging die haaks staat op het doemdenken van de oude milieubeweging. Het creëert een optimisme en staat stil bij de vraag wat wij als mens toelaatbaar vinden. Ik denk dat het een waardevol nieuw perspectief biedt, maar je moet wel kritisch en scherp blijven.'

Gebruik kennis van boeren

Terwijl boeren vaak gezien worden als de boosdoeners die ervoor zorgen dat de natuur in gevaar is, ziet Floor dat de meeste boeren echt wel willen veran-

deren als ze de mogelijkheden krijgen. 'Ik interviewde Alex Datema, directeur Food & Agri van de Rabobank, zelf ook boer, die een van de drijvende krachten is in de lobby voor een fundamentele transitie naar duurzaam boeren. Hij legde uit dat we ons hebben aangeleerd om het landschap naar onze hand te zetten. Het maakt niet uit wat voor grond er ligt; je produceert wat je wilt produceren en zorgt dat het landschap doet wat jij wilt. Dat vraagt een enorme bewerking en je maakt er veel mee stuk. We moeten terug en kijken naar hoe de bodem in elkaar zit, welk klimaat er is en wat er op natuurlijke wijze groeit. Als je dat doet kost het minder geld, levert het minder kwetsbaarheid op en heb je een betere productie. Omarm de boeren als natuur- en landschapsbeheerders en maak gebruik van hun kennis. Daar staat tegenover dat ze wel gecompenseerd moeten worden.'

Klimaatdijk

Floor noemt een terrein waar werkelijke veranderingen op grote schaal al wel vorm krijgen: het water. Volgens haar zien we niet eens meer hoe water onderdeel is van onze cultuur; ze praat met pioniers en vooruitdenkers over holle dijken en een klimaatdijk. 'Deze tijd vraagt om een nieuwe benadering in onze relatie met het water en dwingt ons tot innovatie en verbeelding. Een klimaatdijk is het verbreden van een dijk waardoor het een nieuw stuk land wordt waar je op kunt bouwen en wonen. Dat is een enorme breuk met het idee dat een dijk opgehoogd moet worden en moet beschermen tegen water. Het gaat erom hoe je het waterbeheer meer in het landschap kunt inpassen. Dus niet strijden tegen het water maar leven met het water.'

Holwerd aan Zee

In haar boek beschrijft ze de plannen voor Holwerd aan Zee. Plannen die bewoners, ondernemers, boeren en andere betrokkenen bedachten voor het dorp en de kwelders en weilanden eromheen op basis van het ontwerp van Harro de Jong. 'Holwerd worstelt net als veel andere dorpen in krimpregio's met een gebrek aan toekomstperspectief,' vertelt ze. 'Toekomstplaatjes laten zien hoe zout water vanuit de Waddenzee via een dijkdoorbraak het land instroomt en een deel van het weiland onder water zet. Een brede en groene dijk biedt ruimte aan de natuur en is berekend op de stijgende zeespiegel. In dit toekomstbeeld komt het dorp zelf weer volledig tot leven door aantrekkingskracht op nieuwe bewoners en bezoekers. En ook al heeft de provincie zich onlangs teruggetrokken, het ministerie is bezeten van het plan en de rol van technologie daarbij en de pioniers blijven geloven in hun plannen'.

Slimme oplossingen

Den Haag ziet de noodzaak voor één miljoen extra woningen en denkt aan grote

Floor Milikowski is tegen het doemdenken

nieuwe wijken in weilanden. Geen goed idee volgens Floor. 'Rob Jetten begon op een partijcongres van D'66 zelfs over tien nieuwe steden. Ik was daar samen met Floris Alkemade om een ander perspectief te schetsen voor de woonopgave voor de Commissie Wonen en we hielden een inspirerend verhaal over die andere manier van kijken. Het is cynisch: de oplossingen, de ideeën, de kennis, de techniek en het geld zijn er allemaal maar de bouwlobby is sterk en die wil in de weilanden. Vooral in wijken uit de naoorlogse periode is in het hele land echter veel ruimte om met slimme oplossingen en goed ontwerp woningen bij te bouwen. Als je het goed doet, kan je de leefomgeving van de bestaande bewoners heel erg verbeteren en kunnen er nieuwe bewoners bij. Daardoor wordt alles levendiger en kunnen voorzieningen blijven bestaan.'

Amsterdam loopt voorop

'In veel wijken uit de naoorlogse periode is nu namelijk juist sprake van bevolkingskrimp,' legt ze uit. 'Er wonen veel ouderen alleen of met zijn tweeën in gezinswoningen en een deel van hen wil graag kleiner wonen. De tijd van de stadsvernieuwing komt terug, Amsterdam loopt hierin voorop. Corporaties komen geleidelijk met een andere missie. Met aandacht voor waarden waarbij ontmoetingen tussen mensen in de openbare ruimte meer mogelijk worden. Een goed voorbeeld is de Lodewijk van Deysselbuurt. Daar heeft in nauwe samenwerking met bewoners en kunstenaarscollectieven renovatie plaatsgevonden en zijn nieuwe voorzieningen gekomen.'

Luister terug naar interviews met Floor Milikowski bij Omroep Max (24/5) of Nooit meer slapen (31/5) en lees het interessante rapport *Panorama Nederland*, een toekomstperspectief voor de ruimtelijke inrichting van Nederland met vier uitdagingen: de wateropgave, het boerenland, verstedelijking en duurzame energie. #

#Dwars Zittertjes

Heeft u zelf ook iets dat u dwars zit? In deze rubriek kunt u een ergernis uit uw dagelijkse leven kwijt. Mail uw ongenoegen (max 150 woorden) naar: dwarskrant@gmail.com Vermeld altijd uw volledige naam en leeftijd. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten.

'Mevrouw heeft u 50 cent?' vraagt een buurtgenoot mij minstens een keer in de week. Soms slaat hij het over en groet me gewoon. Ik heb hem een keer uitgelegd dat de meeste mensen geen 50 cent meer op zak hebben, maar dat vergeet hij dan weer. Hij heeft onbegrepen gedrag. Op het Amstelstation geeft een man mij een papiertje met in het Engels een verhaal dat zijn kinderen honger hebben. Op het Muiderpoortstation zit aan het eind van de middag een mevrouw te bedelen op de trap. De politie gaat in gesprek en ze verdwijnt. Voor hoe lang? Wat is het verhaal erachter? Een Roemeense bende? Geef ze geen geld, dan gaan ze ermee door. Maar ik beken eerlijk, voor een heel goed verhaal en om er van af te zijn, ben ik iets minder hard en gierig. En daar erger ik me aan. Allemaal ongemak.

naam en adres bij de redactie bekend

Vergeet de documenten, we zijn mensen

Tekst: Winnie van Heesch | Fotografie: Cor Leiwakabessij

In Den Haag wordt gewerkt aan een wetsvoorstel dat illegaal verblijf strafbaar stelt. Here to Support (HtS) aan het Afrikanerplein blijft onvermoeibaar negatieve beeldvorming doorbreken.

‘Wil je dat ik eerlijk ben?’ Hamo Salhein (30) reageert scherp als ik hem vraag of de stemming in de Tweede Kamer angst heeft opgeroepen bij mensen zonder papieren. ‘In hun levens zijn deze wetten nu al praktijk. Je wordt al als crimineel gezien, je kunt al zomaar in de gevangenis terecht komen. Dus wat is het verschil? Dat het nu op tafel ligt.’

Detentie

Hamo heeft het zelf meegemaakt. Zes jaar geleden vluchtte hij uit Soedan, nadat een vriend en mede-activist was doodgeschoten. Zijn asielaanvraag in Nederland werd in eerste instantie afgewezen. Daarna leefde hij een periode zonder papieren. En op een dag werd hij opgepakt, gewoon terwijl hij met vrienden samen was: ‘Ik zat drie weken vast, zonder reden. Tijdens de rechtszaak vroeg ik steeds: wat doe ik hier? Ik ben juist gevlucht om niet in de gevangenis te belanden.’ De rechter gaf hem gelijk en beëindigde meteen zijn detentie. Voor Hamo was dat het moment dat hij besloot op te komen voor de rechten van ongedocumenteerden.

Onder de radar

Inmiddels heeft Hamo een verblijfsvergunning, nadat zijn tweede asielaanvraag is goedgekeurd. Sinds een jaar is hij verbonden aan Here

to Support, een organisatie die een stem geeft aan ongedocumenteerden. Samen met collega Fanny van der Vooren deed hij onderzoek naar de ervaringen van ongedocumenteerden in de voedingsindustrie en de horeca. Ze voerden gesprekken in twee focusgroepen. De rode draad in de verhalen van deelnemers: onderbetaling, overbelasting en stelselmatige inbreuken op hun waardigheid.

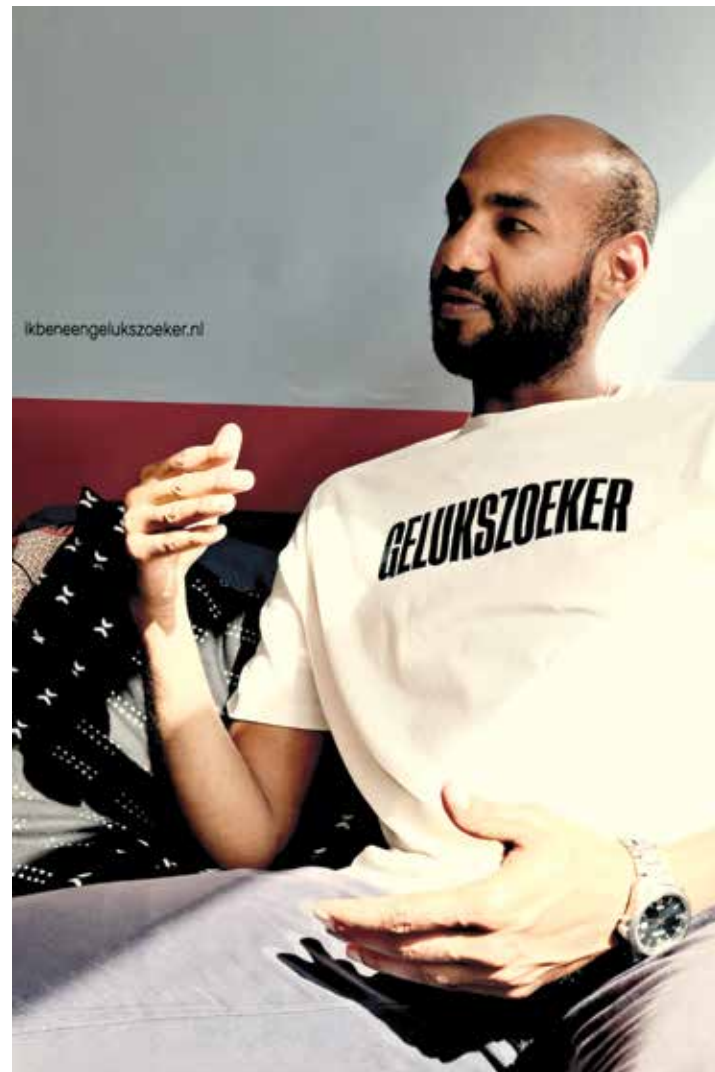
Hamo: ‘Het systeem in Nederland maakt mensen kwetsbaar voor uitbuiting. In Spanje kun je een verblijfsstatus aanvragen als je kunt aantonen dat

‘We willen gezien en gehoord worden’

je een bepaalde periode hebt gewerkt. In Nederland niet. Maar dat maakt niet dat mensen stoppen met werken. Ze gaan alleen onder de radar. En het enige dat je bereikt met je regels is dat je mensen hun fundamentele rechten ontnemt: toegang tot een woning, een bankrekening of medische zorg.’

Kookvideo's

Met het onderzoek wilde HtS niet al-

Hamo Salhein van Here to Support

leen problemen benoemen, maar ook verandering brengen. Dat begon al in de focusgroepen zelf. Hamo: ‘Mensen

voelden zich voor het eerst sinds lange tijd weer onderdeel van de samenleving. Ze voelden dat ze een stem hadden, ideeën konden inbrengen.’ Een van de ideeën die op dit moment wordt gerealiseerd: een campagne met kookvideo's waarin (voormalig) ongedocumenteerden via gerechten hun verhalen delen. De video's worden dit najaar gelanceerd. ‘Het doel is simpel: we willen gezien en gehoord worden. Het is erg dat we dit moeten bevechten in een land dat zegt mensenrechten te respecteren.’ Een vraag die in het onderzoek aan de groep werd gesteld was: ‘Welke krantenkop hoop je te zien in 2035?’ Het antwoord van veel deelnemers kwam neer op: ‘Werk geeft voortaan recht op verblijf.’ Hamo: ‘Een bescheiden wens.

We willen niet rijk worden, niks afpakken. We willen gewoon een normaal leven.’ #

Nooit te oud om te spelen

Tekst en fotografie: Ank Engel

Als we spreken over een speeltuin dan denken de meeste mensen aan schommels, glijbanen en draaimolens met veel vrolijke kinderen. Het kan ook anders. De nieuwe speeltuin in de Fizeastraat in Amsteldorp is een ontmoetingsplek voor bewoners van alle leeftijden, uitgaande van het standpunt dat niemand te oud is om te spelen.

Het nieuwe speellandschap aan de Fizeastraat is er ook voor ouderen

Speeltuin Amsteldorp is veranderd in een speellandschap met veel meer mogelijkheden dan de ouderwetse speeltuin waaraan we gewend zijn. Tijdens de officiële opening op 10 oktober kreeg de tuin een nieuwe naam: Blijdag Speelpark Amsteldorp.

Blijdag

Op een herfstachtige dag, enkele weken voor de officiële opening van het speellandschap, verzamelt zich een groep van geïnteresseerden, studenten, medewerkers van Dynamo en Amsta en oudere buurtbewoners bij de speeltuin in de Fizeastraat. Gezien de weersomstandigheden, begeeft het gezelschap zich na een korte wandeling over het terrein naar de school op de Von Liebigweg voor een workshop in de gymnasietiekzaal over activiteiten voor ouderen. De enthousiaste voorzitter, Roel Simons, opent de bijeenkomst met een welkomstwoord: ‘We willen van Blijdag een plek maken waar samenspelen vanzelf ontstaat. Geen vast programma, maar ruimte om elkaar te ontmoeten, verhalen te delen en gewoon plezier te maken. Zie het maar als een zandbak voor de hele buurt waar dingen uit het niets mogen ontstaan voor jong, oud en alles daartussenin.’

Dynamische ontmoetingsplek

In de gymzaal stellen de deelnemers zich aan elkaar voor. De studenten van de Hogeschool Utrecht werken aan een project fysiotherapie met het doel ouderen tot meer bewegen te motive-

ren. Anderen vertellen over de spellen die al gespeeld worden: jeu de boules, badminton, sjoelen, tafeltennis. ‘Maar het doel van het speellandschap op die mooie plek, is het samenspelen meer spontaan, als vanzelfsprekend, te laten ontstaan’, aldus Roel Simons, ‘Beeldende participatie, verhalen met elkaar verbinden, energie en gevoel. Zo wordt het speellandschap een dynamische ontmoetingsplek voor bewoners van alle leeftijden. We willen het kind in iedereen wakker houden.’

Samen spelen, samen werken

Vervolgens worden de deelnemers in groepjes van twee verdeeld met het doel drie vragen te beantwoorden: waar ben ik goed in, waar word ik blij van en wat wil ik leren? Een van de aanwezigen, die goed verhalen kan vertellen, stelt voor een verhalenkring te maken. Een andere houdt van wandelen en zingen en zou beide activiteiten willen combineren. Een speurtocht in de speeltuin voor ouderen én kinderen, met geheugenspelletjes onderweg en liedjes in het clubhuis? Lezen en bewegen combineren? Weer een ander stelt voor samen maaltijden te maken en daarna een potje te sjoelen.

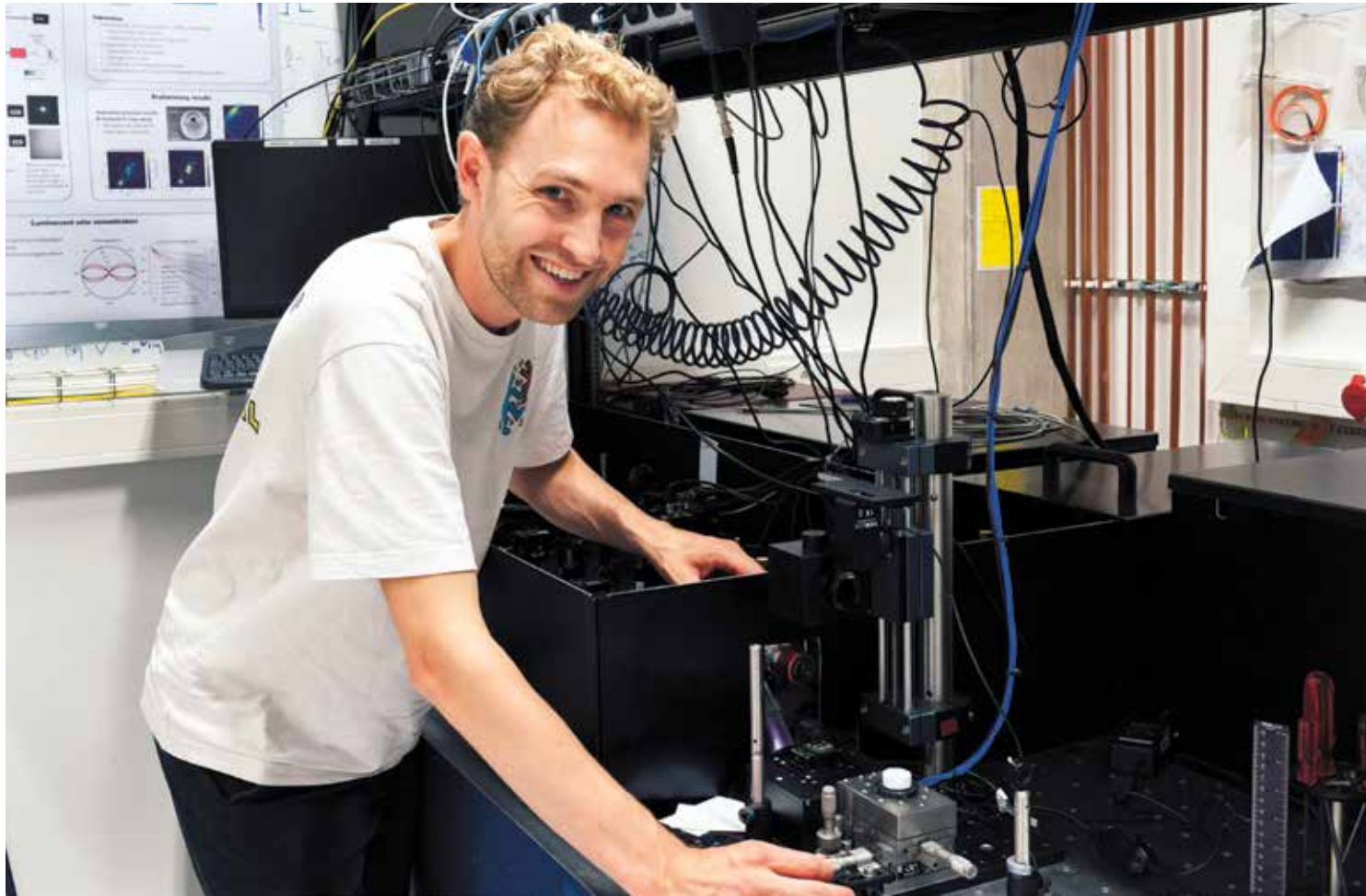
Samen Speelbelofte

Tijdens de opening van Blijdag ondertekende de gemeente ook de ‘Samen Speelbelofte’: de toezegging om speeltuinen in Amsterdam toegankelijker en diverser te maken zodat iedereen zich welkom voelt ongeacht leeftijd, achtergrond of beperking. Bewoners noemen Blijdag ruim, groen en speels. En de kinderen? In een volgende editie komen zij ruimschoots aan het woord. We geven ze nog even de tijd het speellandschap te leren kennen. #

Zonnige toekomst voor zonnepanelen

Tekst: Anita Boelsums | Fotografie: Frank Schoevaart

Op vijf minuten fietsafstand van mijn alledaagse huisje werken op Science Park de knapste koppen aan oplossingen voor de grote uitdagingen van onze tijd. Het is op het eerste gezicht een verzameling grote, saaie gebouwen, maar achter die deuren bruist het van ideeën en experimenten. Neem bijvoorbeeld Mike van Vliet, die onderzoekt hoe zonnepanelen goedkoper en efficiënter kunnen worden gemaakt.

Mike van Vliet wil meer energie van de zon benutten door slimme verbindingen in panelen

Mike van Vliet (27) groeit op in Vinkeveen, tussen water, eilandjes en rietkragen. Veel weekenden vaart hij met zijn opa naar 'hun' eilandjes om te snoeien en de oevers te beschermen tegen het klotzende water. 'Een voortdurende strijd,' zegt hij. Buiten zijn vindt hij heerlijk, maar binnen is hij net zo graag bezig: bouwen met lego of Minecraft. En altijd die vragen: waarom is de lucht blauw, waarom voelt metaal koud, hoe werkt eb en vloed? 'Toch wel al een beetje natuurkundige dingen,' lacht hij. Op de basisschool volgt hij al Spaans; op de middelbare school kiest hij voor het tweetalig vwo en neemt er nog extra vakken bij. 'Ik wist niet precies wat ik wilde, dus ik probeerde van alles uit.' Het werd technische natuurkunde in Delft. Tijdens zijn afstudeerproject gebeurt het: 'Ik merkte dat ik onderzoek doen zó leuk vond dat ik ermee door wilde. Zelf vragen verzinnen en erachteraan gaan - dat past bij me.'

Wat is AMOLF?

AMOLF is een natuurkundig onderzoeksinstituut op Science Park. Wetenschappers bestuderen er materialen op het allerkleinste niveau, om nieuwe mogelijkheden te vinden voor energie, informatie en slimme materialen.

Ultradunne laagjes

Sinds maart werkt Mike aan zijn promotie bij het natuurkundig onderzoeksinstituut AMOLF op Science Park. 'De huidige zonnepanelen zijn bijna allemaal van silicium. Fantastisch materiaal, maar we naderen de grenzen van wat ermee kan. Bovendien zijn de panelen dik en zwaar, en de productie kost veel energie.' In het lab onderzoekt hij daarom perovskieten: kristal-

achtige materialen die zonlicht efficiënt omzetten in elektriciteit, vaak in ultradunne laagjes. 'Je kunt er een dun laagje van maken op een glasplaatje: je lost poeders op in een vloeistof, laat die rondraaien zodat het zich mooi verspreidt, verwarmt het even - en dan heb je een film.'

Het probleem: perovskieten zijn nog instabiel. 'Zuurstof, vocht of uv-licht tasten de structuur aan. Niet handig voor iets dat jarenlang in de zon moet liggen.' Stabiliteit is precies zijn onderwerp. 'Ik probeer die materialen zo stabiel mogelijk te maken — en daarmee ook efficiënter. De plekken waar het materiaal uit elkaar kan vallen, zijn vaak ook de plekken waar je energie kwijtraakt.'

Magisch

Mike leidt me rond door het gebouw van AMOLF. In de clean rooms (superschone laboratoria) schijnt zachtgeel licht; onderzoekers in witte pakken voorkomen dat een stofje het werk verstoort. Op de bovenste verdieping staan de glove boxes: afgesloten kasten met rubberen handschoenen door de wand. 'Daar meng ik poeders, breng laagjes aan op de kleine glasplaatjes en laat films kristalliseren zonder dat er lucht of vocht bij komt.' Hij laat vierkante monsters zien van één bij één centimeter. 'Soms zie je een kring of dun plekje. Dan weet je: deze gaat minder goed presteren. Daar leer je van.'

Metingen doet hij onder meer in de microscoopruimtes. 'Als ik groen licht op een glasplaatje laat schijnen en er komt rood licht terug, dan weet ik dat het materiaal de energie van dat licht heeft opgenomen en weer uitgezonden. Dat is het bewijs dat de halfgeleider doet wat hij moet doen.' De eerste keer dat hij dat zag, vergeet hij niet snel. 'Magisch. Dan heb je iets gemaakt dat écht werkt.'

Wat zijn perovskieten?

Perovskieten zijn kristalachtige materialen die zonlicht goed omzetten in stroom. Ze zijn dun, licht en goedkoop te maken, maar nog niet stabiel genoeg voor langdurig gebruik. Onderzoekers zoeken naar oplossingen om dat te verbeteren.

Gebogen oppervlakken

Waarom is zijn onderzoek belangrijk? Mike schetst drie lijnen. Efficiëntie: 'Een enkel silicium paneel haalt zo'n 20-27% rendement: dat betekent dat slechts een kwart van het zonlicht wordt omgezet in elektriciteit. Met een tandem - silicium plus perovskiet erbovenop - laat je elk materiaal een ander deel van het zonlicht opvangen. Daarmee kan de efficiëntie flink omhoog.' Kosten en duurzaamheid: 'Perovskieten zijn makkelijker en goedkoper te maken.' Nieuwe toepassingen: 'Omdat ze zo dun zijn, kun je denken aan lichte, flexibele panelen: op daken die weinig draagkracht hebben, gebogen oppervlakken, misschien zelfs voertuigen.'

Geduldwerk

Zijn onderzoek richt zich op de interface: het dunne laagje waar de perovskiet samenkomt met het materiaal dat de stroom moet afvoeren. 'Je wilt dat die twee perfect op elkaar aansluiten. Dan hou je zuurstof en vocht buiten en stroomt de lading beter weg. Ik experimenteer met combinaties en patronen, bijvoorbeeld door een rooster van het ene materiaal te maken en de openingen op te vullen met een ander. Kijken of we zo het beste van twee werelden kunnen krijgen.'

Onderzoek is geduldwerk. 'Vaak lukt iets wekenlang niet. Dan is het balen, even mopperen, met collega's be-

spreken — en weer door. Proberen, meten, interpreteren, bijsturen: dat is de cyclus. Het is ook best individueel; uiteindelijk is het mijn project en neem ik de beslissingen. Dat is heel mooi én soms het lastigste.'

Salsa

Zijn promotie maakt deel uit van SolarNL, een landelijk consortium waarin tientallen promovendi en bedrijven samenwerken. 'Uniek is dat bedrijven en onderzoeksinstituten zo dicht bij elkaar staan. Zo proberen we de kloof te overbruggen tussen 'fundamenteel interessant' en 'markt-klaar'.'

Ook thuis gaat het geregeld over zonne-energie. Zijn vriendin studeert Sustainable Energy Technology in Delft en onderzoekt hoe zonnepanelen de warmtehuishouding van de aarde beïnvloeden. 'We snappen elkaars werk, dat praat makkelijk. Maar er is ook genoeg buiten het lab: we doen bijvoorbeeld met veel plezier aan salsa. Echt super! Even totaal iets anders geeft energie.'

Oplossing

Hoe ziet hij de toekomst? 'Zonnepanelen worden alleen maar gewoner en beter. In Nederland doen we veel met wind, maar wereldwijd groeit het gebruik van zonne-energie razendsnel, ook omdat het goedkoper wordt. Als perovskiet-tandems stabiel blijken, zie ik lichte, flexibele toepassingen overal opduiken: niet alleen op daken, maar ook geïntegreerd in gevels en objecten.' En hoe ziet hij zijn eigen pad? 'De komende jaren dit project afronden. Daarna wil ik in de wetenschap of R&D (onderzoek en ontwikkeling) actief blijven. Zolang ik maar mag puzzelen aan duurzame energie. Ik wil graag deel van de oplossing zijn en niet van het probleem.'

Als ik Science Park uitfiets, oogt het als altijd: glazen gevels, rechte lijnen, een beetje anoniem. Maar achter die deuren wordt gewerkt aan materialen die het verschil kunnen maken. Dikker hoeft het niet te zijn — juist dunner. Lichter, flexibeler, efficiënter. De zon geeft onuitputtelijk veel energie. En met de juiste laagjes en slimme verbindingen in zonnepanelen kunnen we daar steeds meer van benutten. Dankzij onderzoekers als Mike van Vliet lijkt die zonnige toekomst voor zonnepanelen een realistische belofte. #

Wat doen de wetenschappers van het Science Park in Amsterdam Oost eigenlijk? In Dwars vertellen ze wie ze zijn, wat hun werk inhoudt en wat dat voor ons kan betekenen.

Op het Science Park wordt baanbrekend onderzoek verricht op het gebied van biologie, informatica, AI, chemie, wis-, natuur- en sterrenkunde en duurzame technologieën.

Van hondenhok tot hop

Tekst: Fred van der Zwalm | Fotografie: zie de foto's

Aan de Polderweg, daar waar de stad nog net zijn laatste stoep-tegel uitstrekt voor hij zich gewonnen geeft aan gras, stond jarenlang een gebouw dat rook naar natte hond en hoop. Niet bepaald een geur waar men een parfum van zou maken, maar toch – het had iets troostrijks. Het Dierenasiel aan de Polderweg. Gebouwtje van niks, met ramen die altijd nét te beslagen waren om naar binnen te gluren, en een naam die je eerder zou geven aan een kabouter dan aan een opvang voor de gestrande viervoeter: 'DOA: Dieren Opvang Amsterdam.' Maar het deed z'n werk. Dag in, dag uit.

Het dierenasiel in 1941 (Beeldbank Amsterdam)

Ik kwam er niet vaak. Gelukkig niet. Maar als ik er kwam, werd ik begroet door een kakofonie van geblaf, gemiauw en zo nu en dan een klagelijke papegaai die 'lekker wijf!' riep – overgebleven van een schip of een eenzame bejaarde,

wie zal het zeggen. De medewerkers, stuk voor stuk mensen met harten als hondenmanden – groot, zacht en een tikje muffig – deden wat ze konden in de strijd tegen de vergetelheid. Ze borstelden vacht, reikten koekjes aan en lieten

op regenachtige dinsdagen drie pitbulls tegelijk uit, als levende stormrammen door het Oosterpark of Frankendaal.

Maar de tijd, die zure ouwe snoeperd, beet ook daar. De regels veranderden, het geld verdween, de stad wilde groeien – en een asiel, tja, dat is nou niet bepaald hip vastgoed. Dus in 2007 sloot het asiel z'n deuren. De honden verhuisden naar een moderner oord, ergens in Osdorp waar je met de metro niet eens komt zonder kompas. En het pand werd leeg. Vergeten. Alleen de geur van natte hond bleef, hardnekkig als een herinnering waar je niet van afkomt.

Toen werd het stil aan de Polderweg.

Tot daar, tien jaar later, ineens een ander geluid klonk. Geen geblaf, geen gemiauw – maar het zachte gepruttel van gistend bier en het gerinkel van proefglazen. De geur van hop en mout, ook niet onaangenaam. Brouwerij Poesiat & Kater streek neer in het oude asiel, alsof een kat zich oprolt op de plek waar ooit een dogo Argentijn lag te snurken.

'Er zit een vleugje verleden in elke slok'

Ze hadden het netjes gedaan, moet ik zeggen. De gevel bleef overeind – met die klassieke arbeidersbouw die je nog herkent uit de tijd dat iedereen rookte

Het dierenasiel in 1941 (Beeldbank Amsterdam)

en melk deugzaam was. Binnen deden koperen ketels hun werk onder het toezien oog van jonge mannen met baarden en tatoeages van molenwieken en keeshonden. De bierkaart las als een hoofdstuk uit een vergeten sprookjesboek: Muuke, Smuling, Kaintz. Alsof kabouters hier ook een poot aan de grond hadden gekregen.

Ik zat daar op een namiddag aan de toog – het soort middag waarop de regen je jas binnensluipt en je verlangt naar iets warm dat tintelt. Naast me een man met een bril, dik als jampotten. We raakten aan de praat.

'Wist je dat hier vroeger het asiel zat?' vroeg hij, en ik knikte. Natuurlijk wist ik dat. Ik had hier ooit een kat gehaald die luisterde naar niets en alles kapot krabde. 'Zit nog in de muren, hè,' zei hij, en hij tikte met zijn knokkels op de bar. 'Het gehuil, het wachten. Maar ook het gered worden.'

Ik keek om me heen. Aan de muren hingen foto's van oude etiketten, affiches uit de tijd dat bier nog met de hand werd gebotteld. Maar geen spoor van een halsband of voerbak. Toch meende ik, even maar, een zacht geblijf te horen, ergens uit de kelder. Of was het het piepen van een oude pomp?

Poesiat & Kater, zo leerde ik later, is vernoemd naar twee heren uit de 19e eeuw die bier brouwden met de toewijding van monniken en de fantasie van dichters. En ja, er zit een vleugje verleden in elke slok. Een echo van honden die ooit werden opgehaald door gezinnen met hoop in hun ogen. Een herinnering aan een plek waar iets begon – of opnieuw begon. Zoals ook deze brouwerij een nieuw begin was, op oude fundamenten. De diergraven zijn zuinig bewaard gebleven.

En wat is dat toch, met plekken die hun ziel lijken te bewaren, ongeacht de functie? Je kunt er bier tappen, je kunt er honden wassen – als de muren maar luisteren. En dat deden ze hier. Toen ik opstond, voelde ik een lichte warmte in mijn borst – niet alleen van het bier, maar van iets als berusting. Alles verandert, ja. Het asiel is weg, de dieren verhuisd, maar er wordt weer geleefd in het oude pand. Gelachen. Gistende plannen gesmeed. Buiten was de lucht inmiddels opgebroken. Een laatste zonnestraal gleed over de stoep waar ooit een labrador met een bal zat te wachten. En ik dacht: misschien is het zo slecht nog niet, dat zelfs hondenhokken ooit naar hop mogen ruiken. #

Dwars oproep

COÖRDINATOR BEZORGING GEZOCHT

Wij zoeken op korte termijn iemand die de bezorging van Dwars organisatorisch in goeie banen kan leiden.

Met name op de dag van verschijning van Dwars en de drie, vier dagen daarna moet deze coördinator vooral stand-by zijn. De week daarvoor polst hij/zij het bezorgers-team of zij kunnen. Ook de uitbetaling na afloop van het bezorgen behoort tot de taak van deze coördinator.

De beoogde persoon zal voor deze functie een vergoeding ontvangen. Woonachtig zijn in stadsdeel Oost en enige sympathie voor buurtkrant Dwars zijn zeer gewenst.

Er zijn een tiental bezorgers die (ook tegen een vergoeding) de wijken in Oud-Oost en Watergraafsmeer huis aan huis (niet in brievenbussen met nee-nee) voorzien van het nieuwste nummer. Versterking voor dat team is ook welkom.

Ofwel: belangstelling om coördinator bezorging Dwars of bezorger Dwars te worden?

Stuur een mail naar dwarskrant@gmail.com o.v.v. coördinator bezorging of bezorger, en we nodigen je uit voor een gesprek.

Bierbrouwerij Poesiat & Kater (Vera Wandelt)

Wie wil er 1x per 7 weken, 7 uurtjes de #Dwars lopen?

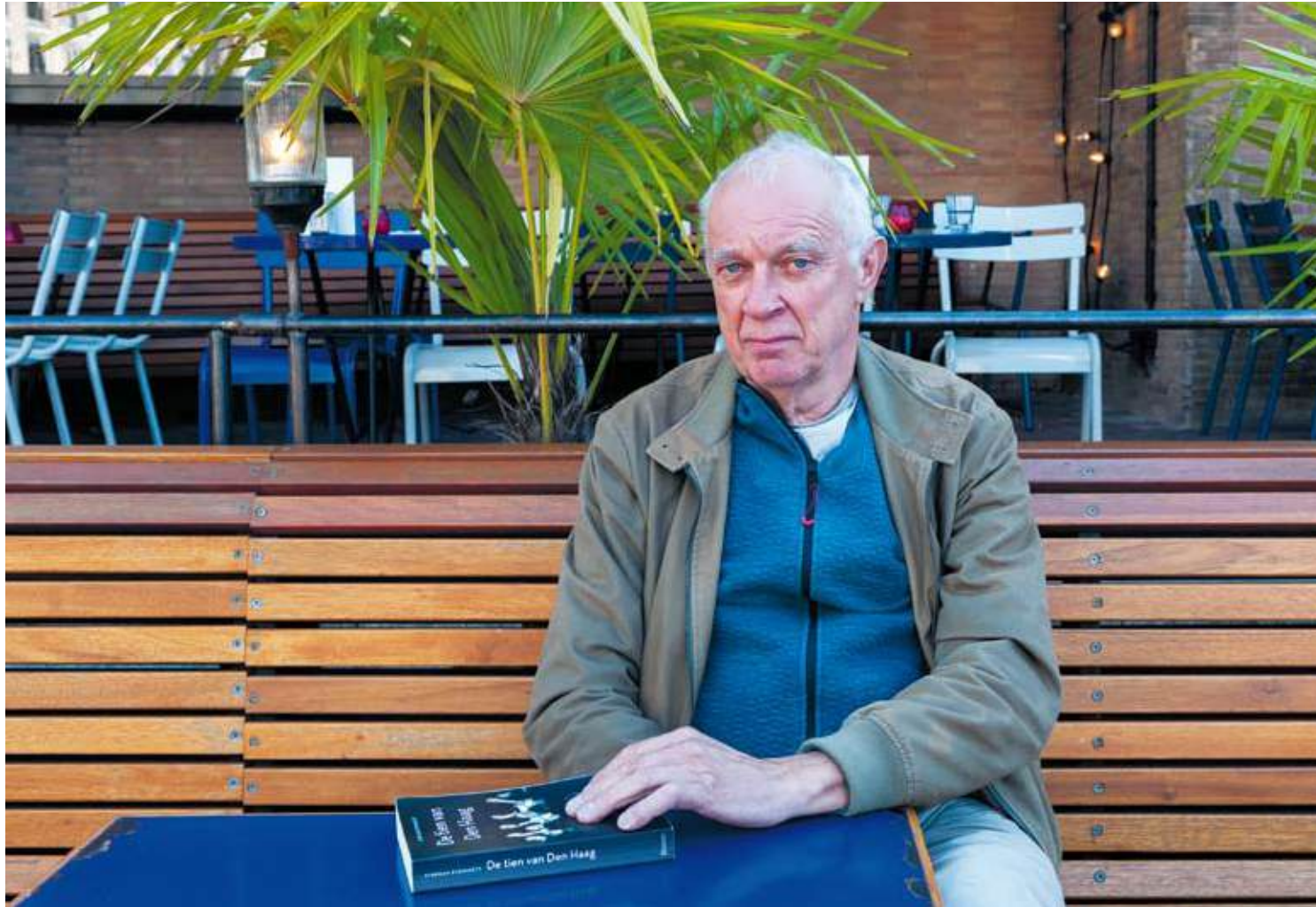
KRANTEN BEZORGER GEZOCHT

Bel voor meer info: 06-4280.7805

Ambtenaren balanceren, toen en nu

Tekst: Evelien Polter | Fotografie: Frank Schoevaart

De tien van Den Haag: topambtenaren tijdens de bezetting is uitgeroepen tot het beste politieke boek van 2025. Het boek gaat over de tragiek van besturen in oorlogstijd. Schrijver is Stephan Steinmetz, al decennialang bewoner van Oost en van 1990 tot 1998 voorzitter van toenmalig stadsdeel Zeeburg.

Dagenlang op zoek naar sporen uit het verleden

Steinmetz beschrijft op fascinerende wijze hoe de voltallige regering in 1940 naar Londen vlucht en de ambtelijke top in verwarring achterlaat. Met oog voor detail beschrijft hij hoe deze topambtenaren probeerden het land draaiende te houden, balancerend tussen het dienen van de Nederlandse bevolking en de eisen van de Duitse bezetter.

Wat gebeurde er toen de bestuurlijke elite noodgedwongen de leiding nam?

Door de Duitse bezetting van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (1940-1945) werd de secretaris-generaal, de hoogste ambtenaar van een ministerie, plotsklaps een soort minister. De secretarissen-generaal (de sg's) kozen ervoor het gehoorzame overheidsapparaat intact te laten. Ze vonden dit beter voor het normale leven, voor de voedselvoorziening, voor onderwijs en arbeid, voor orde en rust op straat en voor later. De Duitsers hielden zich hier afzijdig van.

Wat was de aanleiding om dit boek te schrijven?

De aanleiding voor het boek ontstond tijdens mijn onderzoek naar Asterdorp in Amsterdam Noord. Steeds weer kwam ik de naam tegen van Karel Frederiks, destijds de hoogste ambtenaar op het ministerie van Binnenlandse Zaken. Hij was verantwoordelijk voor de opdracht van de Duitsers om Joden uit heel Nederland in Amsterdam, o.a. in Asterdorp, te laten wonen. Dat wekte mijn nieuwsgierigheid: welke macht had deze man eigenlijk? Vanuit die vraag ben ik verder gaan zoeken naar zijn achtergrond en invloed. Al snel ontdekte ik dat Karel Frederiks niet de enige was met zo'n bijzondere positie. In totaal waren er tijdens de Duitse bezetting tien secretarissen-generaal.

Juist dat maakte hun rol zo bijzonder: ze moesten balanceren tussen het uitvoeren van hun ambt, het beschermen van de bevolking en de eisen van de bezetter. Het was deze unieke combinatie van persoonlijke verantwoordelijkheid, bestuurlijke macht en morele dilemma's die mij ertoe bracht om hun verhalen te onderzoeken en op te schrijven.

Al in augustus 1940 voerden de Duitsers de eerste anti-Joodse maatregelen in, zoals het verbod op het aannemen van Joodse werknemers bij de ministeries en het blokkeren van

promotiekansen voor Joodse ambtenaren. Hoe gingen de secretarissen-generaal om met deze discriminerende regels en wat was hun reactie op deze ingrijpende beperkingen?

Ze wisten zich geen raad met deze situatie en raadpleegden daarom de Nederlandse Grondwet. Ze ontdekten dat de maatregel in strijd was met artikel 5.1. Toen de Duitsers vervolgens deze regel schrapten en een verordening instelden waardoor het betreffende artikel buiten werking werd gesteld, was de juridische dekking geregeld. De sg's hielden zich vooral vast aan de letterlijke tekst van de wet, zonder stil te staan bij de gevolgen van het loslaten van de oorspronkelijke bedoeling achter die regels. Daarmee negeerden ze de fundamentele waarden waarop de Grondwet was gebaseerd. Dit leidde ertoe dat de overheid actief meewerkte aan het uitsluiten van Joodse Nederlanders: zij werden systematisch buitengesloten van een baan bij een ministerie. Dit is een duidelijk voorbeeld van institutioneel racisme, omdat de regels zodanig werden aangepast dat een hele bevolkingsgroep het recht werd ontnomen om te werken bij een departement. Ze hadden er ook voor kunnen kiezen om principieel 'nee' te zeggen, maar door in het begin hun principes los te laten, raakten ze steeds verder van hun morele kompas verwijderd. Zo slikten ze de argumenten van de Duitsers en werden de discriminerende maatregelen stap voor stap genormaliseerd, waardoor de aparte behandeling van Joden als vanzelfsprekend werd aanvaard.

Bij lezing van je boek dacht ik al snel aan de voorzitters van de Joodse Raad, Abraham Asscher en David Cohen. Waarom gaat deze vergelijking toch niet op?

Het tijdrekken, het slijmen, de scherpe randjes eraf halen, dat hebben beide groepen gedaan. In die zin is het vergelijkbaar. Maar de leden van de Joodse Raad stonden onder directe en levensbedreigende druk van de nazi's; zij werden voortdurend gehanteerd met de dreiging dat als zij niet meewerkten, er direct honderden Joden naar concentratiekampen als Mauthausen gestuurd zouden worden. Dit vormde de kern van hun handelen en beperkte hun speelruimte tot het uiterste. Bij de secretarissen-generaal lag dat fundamenteel anders: hoewel ook zij moesten laveren tussen het uitoefenen van hun ambt en de eisen van de bezetter, handelden zij zonder acute dreiging. Wanneer een sg niet langer wilde meewerken, kon hij in principe vrijwillig vertrekken, vaak zelfs met een afscheidsreceptie en een uitkering.

Voor je boek ontving je de prijs voor het beste politieke boek van 2025, zie je zelf raakpunten met de huidige politieke situatie?

Ik spreek, op uitnodiging van de ministeries, bijna elke week met groepen ambtenaren, ook met de huidige sg's. Ambtenaren vertellen mij dat ze "met een steen in hun maag" naar hun werk gaan. Dit gevoel van knagende twijfel komt vooral voort uit het besef dat fundamentele waarden als gelijke behandeling (artikel 1 van de Grondwet) en het recht op vrijheid van geweten steeds vaker onder druk staan door politieke maatregelen. Als ambtenaar heb je dan de controlerende en waakzame taak om ontsporing te voorkomen, vergelijkbaar met de rol van de Kamer en de rechterlijke macht. Dat vraagt niet om een persoonlijke mening, maar om het bewaken van de rechtsstatelijke orde – juist wanneer die onder druk staat. Op 22 september bijvoorbeeld verklaarde minister Mona Keijzer dat ze de wet, waarin het met voorrang huisvesten van mensen met een verblijfsvergunning wordt verboden, gewoon doorzet. Ondanks het feit dat de Raad van State heeft geoordeeld dat het voorstel strijdig is met onze grondrechten. Dit hoogste adviesorgaan oordeelde dat het wetsvoorstel de mogelijkheid aan statushouders ontnemt om via een 'urgentiecategory' een woning te krijgen, terwijl anderen die mogelijkheid wel hebben. Daarmee wordt inbreuk gemaakt op artikel 1 van de Grondwet: het recht op gelijke behandeling. Het fundament waarop onze rechtsstaat is gebouwd. Wat doe je dan als ambtenaar die dit beleid moet uitvoeren?

Je boek is ook genomineerd voor de Libris Geschiedenis Prijs 2025. Je was stadsdeelvoorzitter, journalist en ambtenaar. Hoe heb je je dit vakgebied van de geschiedenis eigen gemaakt?

Toen ik in 2008 opeens tijd had, besloot ik de geschiedenis van Asterdorp in Amsterdam Noord uit te pluizen. Ik bracht veel uren door in verschillende archieven en ontdekte hoe bijzonder ik het vind om dagenlang op zoek te gaan naar sporen uit het verleden. Elk archiefbezoek leverde verrassende inzichten op die mijn nieuwsgierigheid bleven prikkelen. Die ontdekkingen, gecombineerd met mijn plezier in schrijven, vormen de basis voor mijn historische boeken. #

Luisteren zonder te oordelen

Tekst en fotografie : **Ans van Stijgeren**

In Amsterdam Oost bruist het van de activiteiten op allerlei terrein. Bewoners weten elkaar te vinden in hun gezamenlijke passie. Deze keer bezoeken we een bijeenkomst van een luistergroep. 'Praten en luisteren naar anderen, je zorgen delen en het leven vieren' is het motto.

Vrijwilliger Nico Admiraal (l) met twee deelnemers van de luistergroep

Wat is een luistergroep? Martijn van Laar, predikant van de Elthetokerk legt uit: 'Het is een uitstekende plek voor mensen om met elkaar in gesprek te gaan over ervaringen die je opdoet in het leven. Niet alleen de succesverhalen maar ook de dingen die je niet zo snel deelt, dat werkt helend. We stimuleren de mensen actief te luisteren en vragen te stellen. Echt nieuwsgierig te zijn naar de ander.' Worden er ook

adviezen gegeven? 'Nooit!' zegt Elien van Helden stellig. Zij is kwartiermaker en HR-medewerker en begeleidt ook groepen. 'Wat je wel kunt aanbevelen is: 'Ik heb gemerkt dat het mij helpt om dit te doen'. Mensen zijn dan vrij om er iets mee te doen.'

Geen lange verhalen
De zeven deelnemers zitten in een kring met in het midden schaaltes

met tomaten, chocola en koekjes. Eromheen liggen kaarten met daarop de regels. 'Die zijn belangrijk,' benadrukt Nico. 'Geen lange verhalen. In de ik-vorm spreken. Luisteren naar elkaar. Geen oordelen en adviezen. Een lied, humor en gedichten zijn welkom.' Nico Admiraal is vrijwilliger en begeleidt de groep. Hij heet de leden welkom met de vraag: 'Wie heeft er de afgelopen week iets leuks meegemaakt? Waar werd je blij van?' Daarna is het tijd voor beweging, even de armen en benen losmaken.

Zorgen delen geeft lucht

Vervolgens stimuleert Martijn de deelnemers hun verhaal of zorgen te delen. 'Waar lopen we tegenaan, waar liggen we van wakker?' Er komt van alles voorbij. Zo is de telefoon van Carmen kapot, ze heeft al één week geen contact meer met haar familie. De reparatie kan ze niet betalen. De zoon van Hans is net op kamers gaan wonen, heeft veel plannen maar voert ze niet uit. Hans zou er iets van willen zeggen, maar vindt dat heel moeilijk. En Pieter wordt boos over hoe Nederland geregeerd wordt, hij voelt zich in de steek gelaten. Martijn vat alles samen en vraagt door.

Herkenbaar

Daarna wordt er gestemd, het verhaal van Caspar raakt de groep het meest. 'Ik woon alleen en heb geen kat. Ik heb steeds minder vrienden terwijl ik echte vriendschap juist belangrijk vind,' verzucht hij. 'Welk gevoel roept dit bij je op?' vraagt Martijn. 'Een gevoel van eenzaamheid, van verschraving.' Martijn vraagt wie iets vergelijkbaars heeft meegemaakt. 'En wat heb je toen gedaan?' Het probleem is herkenbaar: 'Ik leg de lat wat lager...' en 'Mij helpt het om een vriendschap bespreekbaar te maken...' Caspar luistert aandachtig. Staand, met de armen om elkaar eindigt de bijeenkomst met een lied:

Attributen voor de luistergroep

Balanceer, balanceer, samen kunnen we meer.

En hoe heeft Caspar de bijeenkomst ervaren? 'Ik ben blij dat ik het verteld heb, het geeft lucht. Het is een onderwerp waar ik enorm mee zit. 'Elke dag leven met wat er op je afkomt', dat is wat ik er van meeneem.' #

Luistergroepen: www.luistergroepen.org
Wanneer: twee maal per maand op woensdagmiddag en donderdagavond
Waar: Elthetokerk, Javastraat 118
Iedereen is welkom, aanmelden is niet nodig
Contactpersoon: Elien van Helden, elien@luistergroepen.org

Wil je zelf met je club of activiteit in Dwars staan? Mail naar dwerskrant@gmail.com

Met freerunnen je angsten overwinnen

Tekst: **Jim Jansen** | Fotografie: **Eddy Ellert**

Journalist Jim Jansen en fotograaf Eddy Ellert begeven zich door Amsterdam-Oost en komen bekende en onbekende buurtgenoten tegen. Deze keer Pieter-Jos van Kampen op het pas geopende freerunparkje in Amsteldorp.

Pieter-Jos (PJ) geeft freerunles in Amsterdam-Oost

'Hé PJ, lekker bezig,' zegt een jongen met een Spinvis-shirt aan, die met acrobatische precisie van het ene object naar het andere springt en ziet hoe Pieter-Jos door Eddy op de gevoelige plaat wordt vastgelegd. Pieter-Jos is eigenaar van Weave en geeft sinds een jaar of 15 freerunles onder meer in Amsterdam-Oost. We bevinden ons aan de rand van Amsteldorp, zien een gapend gat aan de horizon op de plek waar ooit café De Omval heeft gestaan, en niet zonder trots vertelt PJ over het nieuwe park en de sport. Volgens de overlevering is hij, bijna vijftig, de oudste nog actieve freerunner in de stad. 'Er zijn wel jongens die langer trainten dan ik, maar veel zijn inmiddels afgehaakt door blessures of andere dingen,' zegt hij. 'De sport is overgewaaid uit de Franse banlieues en het is de bedoeling dat je creatief over obstakels en andere natuurlijke elementen zoals muurtjes en buizen beweegt. Hangen, zwaaien, springen en klimmen, alles is geoorloofd.' Samen met architect Guido bedacht PJ

het park. 'Deze plek bevindt zich onder aan de dijk van de Weespertrekvaart en we wilden het ook architectonisch interessant maken, passend bij deze buurt. De vormen hier zijn iets meer driehoekig en de kleur rood correspondeert met die van de daken hier van Amsteldorp.' Wat is er zo leuk aan freerunnen, vragen we hem? 'Het is een mentale sport en het gaat erom dat je angsten overwint om toch bepaalde dingen te halen. Je zoekt bepaalde grenzen op en doet dat, als je bij mij les neemt, altijd in de buitenlucht. Dat vind ik echt belangrijk.' Terwijl PJ vertelt dat er onder de Utrechtsebrug wordt gewerkt aan een heus parcoursmuseum om het jubileum van 20 jaar freerunnen in de stad feestelijk te vieren, springen verschillen jongeren links en rechts om, langs en zelfs over ons heen. De Spinvis-fan krijgt van een leeftijdsgenoot een welgemeend advies naar aanleiding van zijn shirt 'Ik wil alleen maar zwemmen,' kan je beter veranderen in 'Ik wil alleen maar springen.' Daar zijn we het helemaal mee eens. #

De roemruchte rover

En toen...

Tekst: **Melissa Plomp**
Illustratie: **Ruud Meijer**

Jacob Frederik Muller, alias Sjaco, gilt het uit. Op de Dam kijkt een menigte toe hoe hij geradbraakt wordt. Zijn onderlijf wordt op een groot wiel tot pulp geslagen, waarna hij onthoofd zal worden. Zijn hoofd zal op een spies wegrotten op het galgenveld. De ondergang van deze legendarische Sjaco begint aan de Middenweg, in de nacht van 29 op 30 december 1715...

Sjaco zit met een paar van zijn roversmaten in herberg Het Regthuys aan de Middenweg. Deze herberg gebruiken ze wel vaker als uitvalsbasis. Opvallend, want deze herberg is ook de rechtbank

en gevangenis van Balthasar Scott, baljuw van de Watergraafsmeer. Sjaco en zijn maten dragen dure kleding en juwelen, betaald met de buit van vele bloedige en soms dodelijke rooftochten in de omgeving. Hun hoofden dicht naar elkaar toe gebogen, beramen ze hun snode plannen. Deze nacht hoeven ze niet ver. Ze hebben het voorzien op de rijkdommen van Lucas de Jong, eigenaar van de naastgelegen hofstede aan de Ringdijk.

Diep in de nacht zet Sjaco zijn uitschuifbare laddertje tegen het pand en klimt met acht van zijn maten door een raam naar binnen. Ze hebben pistolen en koevoeten bij zich. De slapende meid schrikt wakker als Sjaco zijn hand voor

haar mond slaat. Een van de anderen houdt haar in bedwang en Sjaco wikelt haar in een deken, zodat ze niet kan bewegen. Een rover houdt een mes op haar keel. Een gil blijft de meid in haar keel steken. Ze kent de reputatie van deze bende. Als ze niet meewerkt, zullen zij haar benen breken. Sjaco brengt zijn mond bij haar oor: 'Waar is je heer en waar liggen de kostbaarste spullen?' Hakkend vertelt de meid de boeven waar een kist vol goud en juwelen verborgen staat. De tranen en het snot stromen over haar wangen als ze haar knevelen en haar op haar strozak achterlaten.

Sjaco zoekt de kist, terwijl een paar van zijn maten de rest van de hofstede plunderen. Alles van waarde stoppen

ze in hun tassen: kandelaren, serviesgoed, keukengerei... Sjaco probeert met veel geweld de kist open te wrikken. Zijn koevoet schiet uit en het bloed gutst uit zijn hand. 'Verdomme!' schreeuwt hij, maar dan kraakt het slot. Hij graait in de kist. Een gouden horloge, een met diamanten bezette kekker, een ketting met een diamanten strik, ringen met edelstenen, een koker met bestek, een tandenstoker met tongschraaper, een oorlepel, een trouwpenning, snuifdozen, wierrookpotjes,

thee-, tabaks- en poederdozen, alles goud- en zilverwerk, wat een rijkdom! Zijn maten mompelen waarderend als ze de buit zien.

Maar de eigenaar van de hofstede, Lucas de Jong, is wakker geworden van al het lawaai. Angstig schuift hij het raam van zijn slaapkamer open en schreeuwt om hulp. Zijn geroep gaat verloren. De enigen die zich in het donker van de verlaten Watergraafsmeer ophouden, zijn de tiental rovers die buiten op wacht staan. Het volgende moment wordt het zwart voor Lucas' ogen. Sjaco haalt naar hem uit met zijn koevoet. Ook zijn maten slaan erop los, totdat Lucas bewusteloos blijft liggen met een bloedend hoofd.

Lucas de Jong overleeft de overval ternauwernood. Zijn buurman, Balthasar Scott, laat in de krant oproepen plaatsen met een gedetailleerde beschrijving van de buit en van zes van de rovers. Hij looft een beloning uit van 250 gulden. De tipgever mag anoniem blijven. En als de tipgever zelf tot de bende behoort, wordt immuniteit voor vervolging in het vooruitzicht gesteld.

Op 8 januari 1716 is Sjaco erbij, verraden door een bendelid. Sjaco was zeker een gewetenloze misdadiger, maar hij krijgt geen eerlijk proces. Zijn rechtszaak wordt onderdeel van de politieke machtsstrijd tussen twee burgemeesters in Amsterdam. Alle misdaden van de gehele roversbende worden hem als 'zogenaamde leider' in de schoenen geschoven. Sjaco wordt drie keer gemarteld. Tussendoor weet hij nog kortstondig te ontsnappen uit het Tuchthuis, via een gat dat hij met een spijker in de muur maakt. Op 6 augustus 1718 sterft Sjaco een pijnlijke dood. Ruim een eeuw later zal hij door de verhalen van Justus van Maurik uitgroeien tot de Robin Hood van Amsterdam. Zijn legendarische fort in de Jordaan, zijn roversgerei in het museum: allemaal verzinsels. #

Minder kortetermijndenken

Tekst: **Anneke Hesp**

In Geld genoeg, maar niet voor jou neemt onderzoeksjournalist Thomas Bollen je mee door de hele wereld om uit te leggen hoe banken en techbedrijven er steeds weer in slagen de handen te leggen op ons publieke geld. Maar ook café Elsa's en een schoolplein in de Watergraafsmeer spelen een rol in de uitgave van dit boek.

De uitgever van *Geld genoeg, maar niet voor jou* is *Follow The Money*, platform voor onafhankelijke onderzoeksjournalistiek. Opgericht door twee vaders uit de Watergraafsmeer, die samen stonden te wachten om hun kinderen uit school te halen, zo luidt het verhaal in de *Dwars* van september 2023. In deze verkiezings-tijd is het goed om dit boek te lezen om eens, los van de tegenstelling rechts of links, te kijken naar hoe onze geldstromen lopen.

Rechts of links?

Want het is toch wonderlijk dat dit geen thema lijkt te zijn bij de verkiezingen? Er worden beloftes gedaan, maar er

komen natuurlijk ook bezuinigingen. Wat gebeurt er met de publieke middelen, het belastinggeld dat door de samenleving is opgebracht?

Rechts is voor de vrije markt. Links is voor een eerlijker verdeling. Waarom moeten dan de belastingbetalers, lees de harde werkers, betalen als een grote bank te veel risico's neemt en dreigt om te vallen? Of je nu links bent of rechts, het is toch niet logisch om dat af te schuiven op de samenleving?

Meer betalen na corona

In de coronatijd kwam er ineens overal geld vandaan om de economie aan de praat te houden. Het waren publieke

Boek & Oost

middelen. Een wonder voor mensen die de bezuinigingen op gezondheidszorg, onderwijs, sociaal werk enzovoort een beetje bijhielden. Een van de resultaten? Het totale vermogen van onze miljardairs nam met 60 procent toe in die tijd, lezen we in dit boek. Private equity stort zich nu op verzorgingshuizen, kinderdagverblijven en dierenartspraktijken en wij betalen meer.

Langetermijnbelang

Thomas Bollen pleit voor minder kortetermijndenken. Herinnert u zich nog dat toneelstuk *De Verleiders* over bankiers? Het is inmiddels tien jaar geleden dat hieruit een burgerinitiatief ontstond, bekostigd in café Elsa's aan de Middenweg. Het heeft het niet kunnen bolwerken tegen de harde realiteit van de sterke bankenlobby. Maar hoe we ons geld- en betaalsysteem inrichten blijft een vraag voor democratische instituties met het langetermijnbelang van burgers voor ogen. En niet voor banken of technologiebedrijven die uit zijn op eigen winst. #

Poppentheater Koos Kneus

Voorstellingen op zondagen, altijd inclusief schminken.

zo 19 okt, 2 en 9 nov, 7 en 14 dec 11.00-12.15:

De kleine, stoere fee! (2-4 jr)
door gastspeler: Lulu's poppentheater (Marloes Gies)

zo 19 okt, 2 en 9 nov, 7 en 14 dec 13.00-15.00:

De fee en de fluisterboom! (4-8 jr)
door gastspeler: Lulu's poppentheater (Marloes Gies)

zo 26 okt 11.00-12.15:

Jan Klaassen en het eigenwijze ei (2-4 jr)
door gastspeler: Poppenkast Opgepast (Erik van Ophem)

zo 26 okt 13.00-15.00:

Jan Klaassen en de kruipende kelderbeesten (4-8 jr)
door gastspeler: Poppenkast Opgepast (Erik van Ophem)

zo 16, 23 en 30 nov 11.00-12.15:

Sinterklaasvoorstelling: Bibi en het verdwaalde paard (2-4 jr)
door gastspeler: Scratch Marionetten (van Janet Cratchley)

zo 16, 23 en 30 nov 13.00-15.00:

Sinterklaasvoorstelling: Er staat een paard in de tuin! (4-8 jr)
door gastspeler: Scratch Marionetten (van Janet Cratchley)

Reserveren noodzakelijk! Via website of tel.nr. 020-6928532.

Voor reserveren en meer info:

www.kooskneus.nl

Plein Theater

do 16 okt 20.30:

Blad & Blazers Festival – Young & Promising (concert)

vr 17 okt 16.00:

Blad & Blazers Festival – Klankmakers (workshop)

vr 17 okt 20.30:

Blad & Blazers Festival – Fluit & Traverso (concert)

za 18 okt 12.00:

Blad & Blazers Festival – Klankmakers (workshop)

za 18 okt 20.30:

Blad & Blazers Festival – Composed & Improvised (concert)

zo 19 okt 15.00:

Blad & Blazers Festival – Orpheus Down (concert)

vr 24 en za 25 okt 18.00:

ADE Festival: Foyer for the Waiting (exhibition, art)

za 25 okt 20.30:

ADE Festival: Sodom – Arno Verbruggen (theatre)

zo 26 okt 15.00:

Af – Theatergroep De Horde (kids 8+)

vr 31 okt en za 1 nov 20.30:

Children of Zeus – Robin Nimanong (dance performance)

zo 2 nov 15.00:

Baaaard – Milan Boele van Hensbroek & Stip (kids 4+)

vr 7 nov 20.30:

Etoile du Nord, Eddy Hillesum in het licht der eeuwigheid... - Lucile Moquette (theatre)

za 8 nov 20.30:

Layers of light – Sanne Clifford, Wordbites and friends (dance performance)

zo 9 nov 15.00:

Storm – IjsbeerInc (kids 8+)

vr 14 nov 19.00, za 15 nov 15.00 en 19.00:

Sporen van Haar @ On Stage Performing Arts, Paramaribo – Plein Theater i.s.m. Kula Skoro (theatre)

vr 14 nov 20.30:

Niemandslan - Theatercollectief Versperitio (theatre)

zo 16 nov 15.00:

Nieuwe Noten Amsterdam: Jasna Velicovic (concert)

di 18 en wo 19 nov 19.30:

Double Bill: Spit + Scotch Tape & Sound Body (dance performance)

do 20 nov 19.30:

Ik hou van Oost! (poetry, reading, literature - SLAA

za 29 nov 15.00:

Wie viert er vandaag hun verjaardag? – Het Laagland (kids 4+)

zo 30 nov 15.00:

Als Atlantis ons land is (première) – theater Kwikstaart (kids 6+)

za 6 dec 15.00:

Blikvangers – Dansgezelschap De Stilte (kids 2+)

za 13 dec 20.30:

Changement – Griekse en Turkse muziek uit de underground scene – Tombaz Ensemble (concert)

zo 14 dec 15.00:

Op Notenjacht! – Theater Lapstok (kids 4+)

Zie verder: www.plein-theater.nl

Badhuis theater

vr 17 okt 20.00:

Good Egg Improv at the movies za 18 okt 20.00:

Palas Pandiras – Improv Show

do 23 okt 20.00:

Maestro!
vr 24 en za 25 okt 20.00:

'The Woodpecker' from Cheek & Bone

vr 31 okt 19.30:

The Bit Show!
za 1 nov 20.00 en zo 2 nov 15.30:

'Jonah' by Noordhaus
do 6, vr 7 en za 8 nov 20.00:

Don't you forget about me: the improvised 80's teen movie

vr 14, za 15 20.00 en zo 16 14.30:

Secondhand Furniture
zo 16 nov 16.00:

Velvet Revolution Anniversary Celebration

Zie verder www.badhuis theater.nl

De Nieuwe KHL

do 23 okt 20.30 – 21.30:
Trio Galantes – 'De Galante Verlijding'

zo 2 nov 20.30:
Loki Project – Lieke Dijkstra

vr 14 nov 20.30-21.30:
MacBeth
zo 16 nov 15.30-18.00:

KHL Chantant: Jong Bloed

do 20 nov 19.30:

De Langharigen (muziektheater)

vr 28 nov 20.30:

Abel's Americanana

zo 30 nov 16.00:

Sherry Dyanne (mix van jazz en soul)

do 4 dec 20.30:

Amsterdam Artistica

zo 14 dec 15.30-18.00:

KHL Chantant: Winter

Meer info: www.denieuwekhl.nl

Jungle Amsterdam

---ELKE WEEK---

elke ma 14.30 – 17.00:

Zayna (vrouwactiviteit met Bouchra)

elke ma 20.00 – 00.00:

Kizz Meetup, met DJ Traybeatz

elke di 09.30 – 12.00:

Sfera / Rond-Om Dansworkshops voor vrouwen uit Oost

elke wo 15.30 – 17.30:

Criola Dans & Community Workshop (inloopworkshop voor vrouwen uit Oost)

elke wo 20.00 – 22.00:

Biodanza met Lyan

elke do 09.00 – 12.00:

Luna (inloopworkshop voor vrouwen uit Oost)

elke vr 10.00 – 11.30:

Clara (dansworkshop voor vrouwen uit Oost)

---AGENDA---

za 18 okt en 15 nov 20.00-00.00:

Nataraj Amsterdam
zo 26 okt en 23 nov 19.00-23.00:

Tango Salon met DJ Arjan 'el Ir-resistible'

za 1 nov 21.00-02.30:

The Back Beat, The Swing Rhythm Club Presentation

zo 9 nov en 14 dec 20.00-00.00:

Lindy Hop
zo 16 nov 15.00-21.00:

Los Classics
za 22 nov 15.00-17.00:

Gerlinde Esser: zangleerlingenpresentatie

Zie verder www.jungle.amsterdam

Afvalpaleis

Locatie: Dapperstraat 76-82
open van wo t/m za 12.00 – 17.00:

elke wo 12.00 – 17.00:

Repair Café Elektronica

elke do 12.00 – 17.00:

Repair Café Textiel

elke vr 11.00 – 13.00:

Infopunt duurzaamheid, inclusief groen- en afvalspreekuur

Zie verder www.jungle.amsterdam

Wereldmuseum Amsterdam

---TENTOONSTELLINGEN---

vanaf 17 okt:

Made in China

t/m 3 jan 2027:

Teruggeven, houden, of...?

altijd te doen:

Raad van de Raaf: doe-tentoonstelling voor klimaathelden (vanaf 6 jaar)

(open op za en zo en elke dag tijdens schoolvakanties)

altijd te zien:

Onze koloniale erfenis

altijd te zien:

What's the story?

altijd te zien:

Things That Matter
Meer info, ook over eenmalige activiteiten: www.tropenmuseum.nl

altijd te zien:

Meer info, ook over eenmalige activiteiten: www.tropenmuseum.nl

Framer Framed

---EXPOSITIES---

t/m 12 nov, di-zo 12.00-18.00:

Remembering Otherwise van belit sag

t/m 11 jan, di-zo 12.00-18.00:

Shapeshifters: On Wounds, Wonders and Transformation

---ACTIVITEITEN---

vr 17 okt 11.00-18.00:

Symposium: Shapeshifters

za 18 okt 11.00-19.00:

Symposium: From Echoes to Slogans

Meer info: framerframed.nl

Tot Zover

t/m 28 juni 2026, wo-zo 11.00-17.00:

Expositie: Aat Veldhoen – Realist tot in de kist

t/m 7 dec, wo-zo 11.00-17.00:

Fotoserie: Grafseries – Arnold Weel

altijd, wo-zo 11.00-17.00:

Top-13 Collectie

Meer info: www.totzover.nl

De Nieuwe Ooster

elke eerste zondag van de maand om 13.00:

Rondleiding door Stichting Arboretum De Nieuwe Ooster; opgeven via www.denieuweoosterbomenpark.nl

elke laatste zondag van de maand van 11.00-13.00:

Nabestaandencafé in café Roosenburgh; aanmelden: m.smeding@amsterdam.nl

Meer info: www.denieuweooster.nl

Genieten

---ELKE WEEK---

elke di 17.30:

Adressen**Badhuis theater**

Boerhaaveplein 28
badhuis theater@gmail.com

Plein Theater

Sajetplein 29
020-6654568.

Wereldmuseum Amsterdam

Linnaeusstraat 2
020 5688200

Poppentheater Koos Kneus

Iepenplein 40
020-6928532

Jungle Amsterdam

Tweede van Swindenstraat 26
020-7373326,

De Nieuwe KHL

Oostelijke Handelskade 44A
020-7791575

Framer Framed

Oranje-Vrijstaatkade 71

Tot Zover

Kruislaan 124

Genieten

Oranje-Vrijstaatkade 2
0900-9003030

De Nieuwe Ooster

Kruislaan 124

Amstelglorie

Jan Vroegopsingel 7

Kristallnacht Herdenking

Donderdag 6 november 2025 om 16.30 uur
Oosterspoorplein / Muiderpoortstation (NB, als 9 november in het weekend valt, verschuift de herdenking naar de donderdag ervoor).

Resto van Harte, gezellig avondje uit met driegangen diner
Reserveren: 0900-9003030 of resto-vanharte.nl

Helaas verder geen gegevens bekend bij opmaak van dit nummer
Zelf een initiatief of idee: mail naar Soumiya of Bella: s.rhissi@civicamsterdam.nl of bellamakawa@dynamo-amsterdam.nl.

Amstelglorie

elke vr t/m 24 okt 09.30-10.30:

Samen in het Wild (Hemkerhof)
Voor ouders, grootouders en hun kinderen spelen, verkennen, oogsten en bouwen aan een groene opvoeding.

za 25 okt 11.00-13.00:

Paddenstoelenwandeling (verspreid over het park)

Meer info: www.amstelglorie.nl/agenda

Kijk voor meer
agenda-informatie op
www.oost-online.nl

Elgar Vos en zijn Frankendael – De stad ontstolen

Tekst en fotografie: Frans van Lier

Kijk, daar zit-ie zelf op de steen met zijn gedichtje. Het is 2010 en de steen ligt bij het voetpad dat voor park Frankendael langs loopt. Het beeld is uit een videofilmje waarin hij blij vertelt wat het park, dat hij redde voor de buurt, voor hem betekent. Een jaar later stierf hij, nog maar 62 jaar oud. Prostaatkanker.

Elgar Vos (1948-2011, niet te verwarren met de modemaker Edgar Vos) was aannemer met een diepe liefde voor de Watergraafsmeer maar bovenal was hij een creatieve, originele man, zegt zijn dochter Eva Tanja: 'Hij schreef mooi, e-mails, briefjes en leuke Sinterklaasgedichten.' Toen de voormalige Stadskwekerij dreigde ten onder te gaan in plan-

nen voor woningbouw op dat terrein richtte Elgar Vos – hij woonde in de Simon Stevinstraat – de vereniging Vrienden van Frankendael op en was grotendeels in zijn eentje de bezielende kracht daarvan. Met een enorme inzet van vele jaren achtereen kreeg hij voor elkaar dat de woningen werden afgeblazen en het park Frankendael in zijn huidige gedaante werd geschapen.

Elgar Vos op zijn steen, een beeld uit een videofilmje

Uit dankbaarheid voor zijn inspanningen werd hij in 2009 beloond met een boom en een stenen gedenkteken. De boom, een iepje, sloeg niet erg aan maar de dikke steen met daarop een toepasselijke tekst kon een jaar later worden onthuld.

'Die tekst maakte hij in een soort opwelling: om vijf uur 's ochtends schud-

'Hij schudde het gedicht min of meer uit zijn mouw'

de hij het gedicht min of meer uit zijn mouw', vertelt Eva Tanja. Het creatieve nachtelijke moment schonk hem de vijf rake regels die feilloos weergeven hoezeer het park hem ontroert en hoe trots hij is dat het 'de stad ontstolen' is en dat zijn 'dromen zijn vervuld'.

*Door loverrand omkruld
Wolken, weidsheid, water
Geen eerder en geen later
Trots de stad ontstolen
De dromen zijn vervuld*

Op zijn eigen voorstel heeft de metalen plaquette op de steen de vorm gekregen van een wolk, waarin trouwens ook wel een plas water mag worden gezien.

De steen met de wolk, die ook als plas mag worden gezien

'Zo is Frankendael voor mij geweest', zegt hij in het filmje waaruit bijgaand beeld is gelicht. Zijn dochter vertelt dat hij een hele trits van zulke korte video'tjes heeft gemaakt die hij voor zijn kleinkinderen heeft bedoeld. Helaas heeft hij die niet meer meegemaakt want hij was al gestorven toen de twee kinderen van Eva en de twee van haar zus Floor werden geboren. Maar zo hebben ze hun grootvader toch kunnen zien, wandelend door 'zijn' park en vertellend over zijn leven.

Eva Tanja draagt de achternaam van haar moeder; haar ouders gingen uit elkaar toen zij anderhalf was. 'Maar mijn vader heeft me geleerd alles uit het leven te halen wat er in zit. En dankzij hem konden wij met onze kinderen, toen ze klein waren, fijn gaan spelen in het park en ik voelde altijd dat hij vanaf zijn steen ons zag. We leggen ook altijd op zijn sterfdag, 5 januari, bloemen bij zijn steen.' Toen in 2016 namen werden gezocht voor de twee bruggen naar Frankendael is de brug naar de Kamerlingh Onnesweg op verzoek van de Vrienden van Frankendael naar Elgar Vos vernoemd. Op een hoge paal prikt zijn naam nu trots in de lucht. #

In je element

Tekst: Eva Rijs | Fotografie: De Rode Loper op School

Anouk Kulaleen mixt in haar lessen als dansdocent dans/meditatie/bewustzijn & fotografie met een missie. In de dansfilm 'In je element' zien we kinderen (groep 8) met volle overgave hun zelf bedachte choreografie uitvoeren.

Op school hebben ze van Anouk danslessen gehad: 'Ik vind het van belang dat kinderen letterlijk aarden. Ze zijn zo bezig met hebben, met materiele zaken, terwijl ik als kunstenaar zoveel waarde hecht aan zijn. In mijn reeks danslessen hebben we het met de klas over de vier elementen; water, vuur, aarde en lucht. Als eerst zorg ik voor een fijne sfeer in de groep. We doen ontspanningsoefeningen en bedenken houdingen en bewegingen die bij een element passen. In hun favoriete houding zet ik ze op de foto. Als reflectie schrijven de kinderen zelf bij deze foto welk element bij hen past. Zo worden ze zich via dans bewust van wie ze zijn en hoe ze zich tot zichzelf en anderen kunnen verhouden. Het is echt ongelooflijk wat er dan ontstaat! Wanneer het project aan het eind wordt uitgevoerd voor de ouders merk ik het pas echt. Ouders en kinderen komen me heel vaak persoonlijk bedanken.'

'Vuur past goed bij mij, want ik voel me sterk en soms een tikkeltje gemeen. Teveel vuur heb ik als ik boos ben, te weinig wanneer ik lief probeer te zijn voor anderen.'

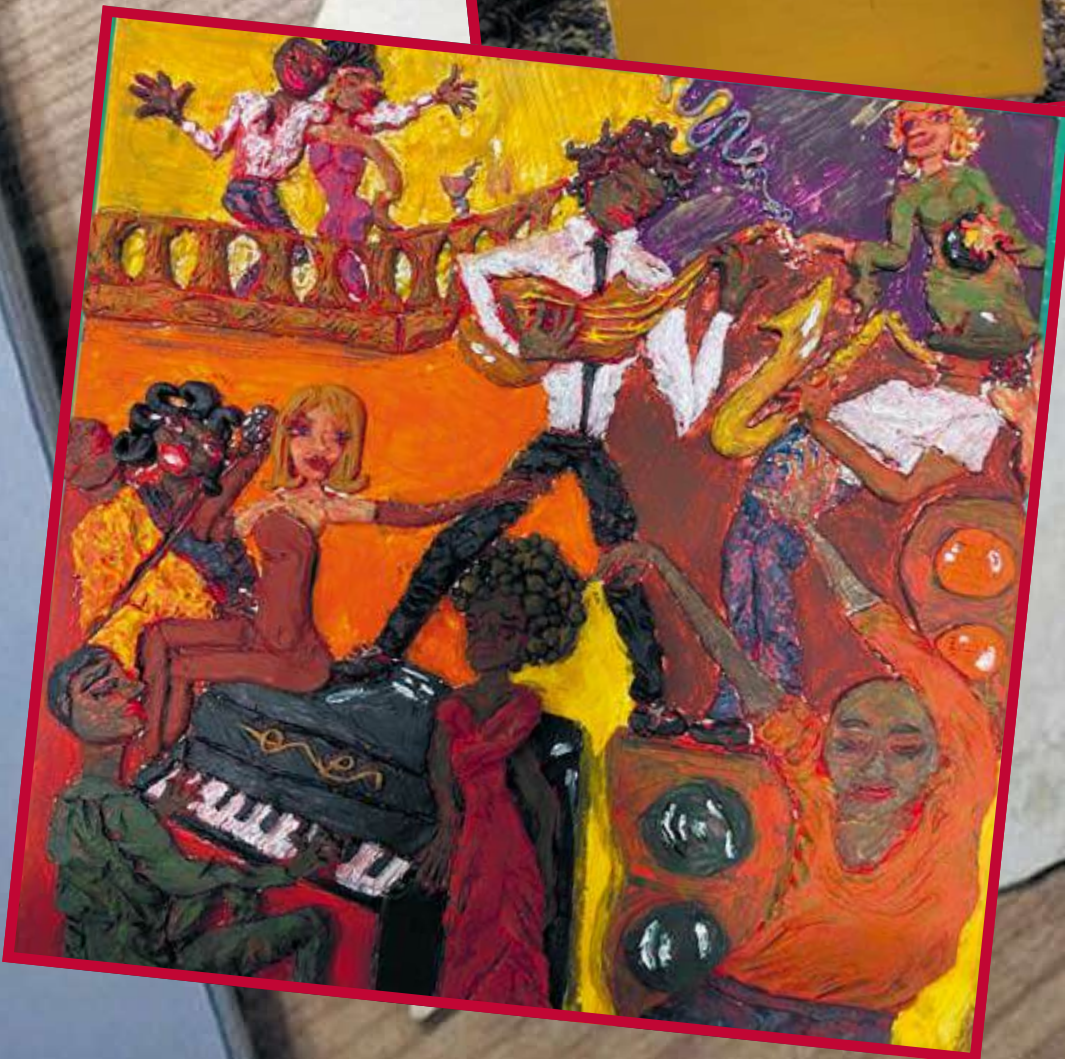
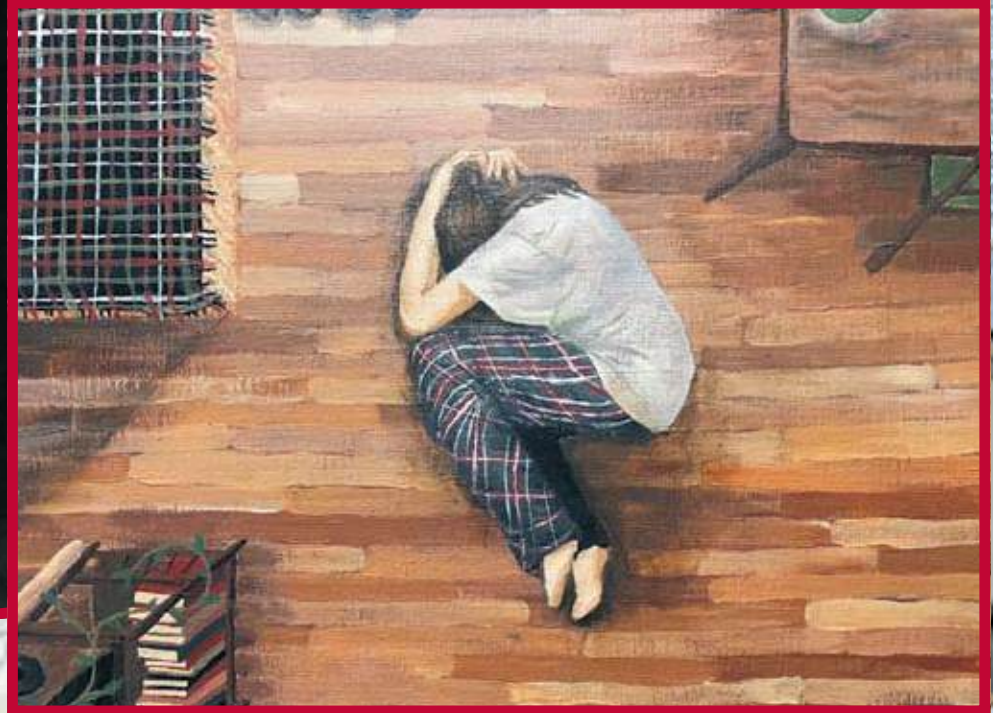
'Het element water past het beste bij mij. Ik beweeg met de stroom mee en ik kan loslaten en veel laten gaan. Soms kan vuur mij helpen om dingen te durven.'

'Ik denk dat het element aarde goed bij mij past omdat ik goed kan bouwen. Ik zou graag een backflip willen kunnen maken op de grond. Bewegen en stevig landen op de aarde.'

'Lucht past goed bij mij want lucht staat voor vrijheid en fantasie. Ik ben soms te weinig water en aarde. Ik heb dan te weinig rust. Soms denk ik aan nare dingen of zie ik stomme dingen in mijn hoofd. Lucht en vuur kunnen me dan helpen. Vuur geeft me kracht en lucht een blij gevoel. Ik zou graag laten zien wie ik ben daarvoor moet ik meer vuur zijn.'

Dit is wat kunsteducatie kan doen! Nieuwsgierig geworden? 'In je element' is onderdeel van de Kinder-KunstBiennale – tot 23 nov te zien in Oba Oosterdok. #

Het Spinoza20first is een Daltonschool

Leerlingen krijgen binnen het kunstvak alle vrijheid om hun visie beeldend vorm te geven. Zij werken daarbij aan de hand van vier overkoepelende thema's die per leerjaar wisselen. Centraal staan maatschappelijke onderwerpen. Vanaf leerjaar 3 maken leerlingen kunstwerken geïnspireerd op verschillende kunststijlen: denk aan protestkunst, waarmee zij de kijker willen wakker schudden. Later in de bovenbouw komt ook community art aan bod, waarbij leerlingen in en voor de buurt iets creëren dat aansluit bij wensen en behoeften van hun omgeving. Daarnaast onderzoeken zij eigentijdse vormen van vanitas, die uitnodigen tot stilstaan en reflectie. En natuurlijk gieten we met plezier onze oude meesters in een nieuw jasje.

Meer informatie op www.spinoza20first

Bankaantekeningen

Tekst en fotografie: **Ton Zijp**

Er kwam een hond aanlopen. Ietwat schuw, want op m'n zorgzaam reikende hand (altijd de achterkant; dan schijnen ze minder te schrikken) trok hij zich met een blaf terug, en keek hij naar de baas die ook vanuit de verhullende bosschage naast me aan kwam lopen.

Soms verkies ik het Diemberbos boven een park in Oost

Verontschuldigd. Ik met weerwoord dat honden niet elk menselijk persoon vanzelfsprekend leuk vinden. Hij uitleggend dat z'n hond mensen niet altijd als vriend benadert. Maar hij kwam naast mij zitten. En

aangezien 't hout van de bank nog enigszins nat was van een vorige bui bood ik hem een krantje aan. Altijd aanwezig in de bak van mijn fiets. Ik zat er zelf ook graag op ter voorkoming van een natte bips.

Nee, had hij niet nodig, maar toen hij zag dat het de Dwars was, zei hij dat hij daar columns over het uitlaten van honden voor schreef. Een idee was bij mij vervolgens in gang gezet. Weliswaar met een vertraging van minstens twee dagen, maar toch: ik moest maar eens vrijwillig solliciteren, dacht ik.

Want, inherent aan 't regelmatig zitten op banken, ben je nagenoeg constant in de natuur in die hoedanigheid. Als je tegelijkertijd wil lezen in ieder geval. Te midden van de bomen van parken ('bossen' in grootregio Amsterdam kan je eigenlijk niet anders benoemen) maar dat maakt ze niet minder groen, niet minder noodzakelijk net zo goed.

Zittend op Dwars ter voorkoming van een natte bips

Dus daar zit ik dan, met talloze elkaar opvolgende natuurboeken. De longlist van Beste Natuurboek 2025 heeft me vergezeld, vooral op de niet al te natte bankdagen, op afwisselende banken in regio Watergraafsmeer of net daarbuiten. Waarbij ik vooral omringd ben door groen, bladeren van afhangende takken, ademende bomen, op koude dagen 't

juiste bankje om de traag tanende zon zo lang mogelijk mee te maken. Bij het tegenovergestelde wegduikend onder een overhangende breedbladige boom. Soms ga ik dan vreemd. Verkiest 't Diemberbos boven het Oosterpark (te veel gedoe met mannen die op de uitkijk staan om deals goed te laten verlopen zonder politie-interventie), soms ook het Gaasperpark boven Flevopark of Frankendael. Lekker fietsen, moe worden, meer rust, slechts suizend voorbijgaande fietsen, een kort maar wél echoënd 'hallo' terug als ik gedag zeg.

Dan lees ik. Adem boom, teug de stilzwijgende tocht van z'n bladeren in. Heb tegelijk, mijn twee handen vol van balancerend boek, gelezen dat dát me meer rust geeft, die omgeving, die groenheid en adem nog maar eens extra lekker diep. Ik bekijk de wijde van een horizon met ondergang op de korte winterse dagen. Probeer de laatste pagina's zo lang mogelijk te rekken terwijl de verkoeling zich voor gaat doen in het andere seizoen.

Rust.

Krijg kramp. Een platte reet.

Hoor kraaien krassen, maar dat weerhoudt me toch evengoed niet het vertrek uit te stellen.

Ik tel nog even hoeveel pagina's aan natuur mijn hoofd zijn binnengedrongen dankzij bankjes, dit bankje, in mijn parknatuur. #

Vergroening versus toegankelijkheid

Tekst en fotografie: **Frits Wegenwijs, Adviseur Mobiliteit en Toegankelijkheid**

Ons straatbeeld is de laatste jaren verfraaid met geveltuinjes en bloembakken op de stoep. Dat maakt de stad groener en is goed voor de opvang van hemelwater. Het stadsdeel Oost schrijft in haar 'Nota Geveltuinbeleid' uit 2012 dat de geveltuin maximaal 60 centimeter diep mag zijn, afhankelijk van de overblijvende loopruimte. Er is echter een probleem als je fysiek beperkt bent.

Door slecht onderhoud waaiert het groen al laag uit

Het is verplicht om de beplanting binnen het perkje twee meter de hoogte in te laten groeien waarboven de beplanting mag uitwaaiëren. Dit is van belang voor blinden- en slechtzienden met een taststok die zich vaak oriënteren op de gevels van gebouwen.

Koude douche

Helaas worden die geveltuinjes slecht of helemaal niet onderhouden met het gevolg dat het groen al op lage hoogte uitwaaiert. Het gevolg is dat blinden- en slechtzienden vaak met hun gezicht vastlopen in het gebladerte.

Met het gezicht vastlopen in het gebladerte

Vooral tijdens of na een regenbui hangt het groen nog lager en is het verantwoordelijk voor een koude douche voor de blinde of slechtziende. De oplossing is het snoeien van

Soms beperken de bloembakken de doorgang

de uitloop tot twee meter hoogte of het vastbinden van het gebladerte met een touw ofzo en dat aan de muur bevestigen waardoor de beplanting binnen de toegestane diepte (60 centimeter) valt.

Twee meter

Bloembakken verfraaien de stedelijke omgeving en zijn zeker een aanwinst voor het vergroenen van de straten. Er staan echter soms zoveel bloembakken dat de doorgang wordt beperkt. Dit geldt met name voor gebruikers van scootmobielen en (elektrische) rolstoelen. De regel wat betreft ruimte voor de voetganger volgens het 'Beleidskader Ruimte voor de Voetganger' van de gemeente Amsterdam is dat er minstens 1 meter 80 loopruimte moet zijn en het liefst twee meter, waardoor voetgangers en minder mobiele elkaar kunnen passeren. De oplossing is simpel.

Plaats bloembakken zodanig dat er minstens twee meter ruimte overblijft voor de voetgangers en mensen met een fysieke beperking.

Velen zullen aangeven dat hierop moet worden gehandhaafd. Ik vind dat de eerst verantwoordelijke degene is die het geveltuinje heeft aangelegd en/of de bloembakken heeft geplaatst. Wellicht kunnen burens hen daarop aanspreken. Als laatste kan men het melden bij het meldpunt overlast van de gemeente Amsterdam.

Wat naast de bovengenoemde punten zeker een probleem vormt, zijn de kriskras geplaatste fietsen die vaak de doorloopruimte sterk beperken en de vele terrassen waarbij ook doorloopproblemen kunnen ontstaan. Maar dat is wellicht iets voor een volgend artikel. #

Voor een wandelaar valt er veel architectuur te genieten in Oost en de Watergraafsmeer. Denk daarbij aan leuke details, stijl, inpassing, materiaalgebruik, ritme en maat in de gevel.

Deze rubriek licht dat uit en laat ook meer weten over de ontwerper van het object. Naast al lang bestaande bouwwerken komen ook vernieuwing en toevoegingen aan de orde.

Sporen van vroege verstedelijking

Tekst: Robert van Andel | Fotografie: Henk Pouw

In de tweede helft van de 19de eeuw barst Amsterdam uit de beknelling van de 17de eeuwse stadswallen. Geldschieters, aannemers en bouwkundigen bouwden huizen voor de midden-

In enkele decennia rond 1900 werden in onze wijken huizen gebouwd in gesloten gevelrijen. Die huizen verschilden onderling meestal wel duidelijk van elkaar maar geven toch nog steeds samen een totaalindruk. Dat ziet er heel anders uit dan de eenvormiger, grootschalige woningbouw van later. Wie de stad verkent, ziet in deze gevelwanden de vroegste verstedelijking.

Verhuur de norm

In Oud-Oost gaat het om gevels aan de Weesperzijde en zijstraten, langs het Oosterpark en delen van Linnaeusstraat en Tweede Oosterparkstraat. In de Watergraafsmeer bevindt de oudste huizenbouw zich in de Ringdijkbuurt en in Middenmeer-Noord aan de Bredeweg, delen van de Middenweg, Linnaeuskade, Hogeweg en Linnaeusparkweg. Aan de Transvaalkade vormt zo'n gevelwand nu een bijzonder accent aan de rand van de Afrikaanderwijk/Transvaal.

Eclectisch, maar leuk van lelijkheid

Dit cultuur-historisch erfgoed komt voort uit een samenspel in de particuliere sfeer tussen geldschieters/investeerders, bouwondernemers en bouwkundigen met onderlinge overlappingsen en dubbelrollen. Men moet wel bedenken dat particuliere bouw voor verhuur toen de norm was.

Archimedesweg

Ook al hebben ze een relatief bescheiden opzet toch liggen de meest opvallende woonhuizen uit die tijd aan de kop van de Archimedesweg. De even huisnummers 34 tot 48 en daar tegenover de oneven rij van 23 tot 55 met de spoordijk in de rug werden in 1901 gevel aan gevel naast elkaar gezet met keurige voortuintjes. Nog tientallen jaren later lag dit alles in de open polder. De ophoging van de rijbaan is van latere datum. Dat maakt de huizen nu extra on-Amsterdams laag; een begane grond met de eerste etage in de dakconstructie. Daarnaast staat een rijtje puntgevels met zadeldaken. De heel charmante uitstraling wordt bepaald door de karakteristieke tijdgebonden geveldetailering die gelukkig meestal is behouden. Het ontwerp van nummer 23 tot 39 was van de heer J.A. de Waal. De vier gestucte Jugendstilgevels aan de even kant

(ontwerper helaas onbekend) verdienen aparte vermelding. Deze uiterst karakteristieke vormtaal was hypermodieus en echt anders dan de standaard detailering van andere gevels uit die tijd. De gevel van Linnaeuskade 9 ademt als enige in de buurt ook Jugendstil.

J.A. de Waal ontwierp ook de huizen aan de Linnaeusparkweg waar de schrijver van dit artikel en zijn burens wonen. G.H. de Waal (familie?) wordt genoemd als ontwerper van de huizen van de overburen. Die huizen werden later gebouwd en tonen een duidelijke versobering.

Bij het ontwerpen van nieuwbouw kreeg destijds de decoratie van de gevel veel meer aandacht. Ramen en deuren werden omlijst en voorzien van een dragende boog aan de bovenzijde, soms met een versierde lunette daarin. Uitgewerkte decoraties van de daklijst of topgevel en sierlijk ondersteunde balkons, het valt allemaal te zien in een schier eindeloze variatie. Soms kwamen er ook heel rijk en overdadig gestucte details zoals hier en daar aan de Weesperzijde. Bij het Oosterpark zie je weer alleen verhoogde witte accenten geplaatst. In de Watergraafsmeer koos men voor versiering in het metselwerk door accenten met afwijkende kleuren baksteen al of niet geglazuurd met soms een tegelplateau in het portiek.

Glas-in-lood

Wie oplet, ziet in de oudste straten van Middenmeer-Noord baksteenkleurkeuzes voor het totale gevelmetselwerk, in geel, wit, rood of bruin met smalle of bredere voeg in een bijpassende of juist in een contrasterende kleur, bijvoorbeeld rode voeg tegen witte steen. Ook bijzondere metselverbanden vallen op, bijvoorbeeld alle stenen kops geplaatst. De knipvoeg met afgesneden voeglijnen hoort typisch bij die tijd. Veelal waren het ambachtelijk opgeleide bouwkundigen die het ontwerp verzorgden. Classicistische, romaanse, gotische en een soms ook exotische kenmerken werden naast elkaar toegepast zonder dat deze structurele betekenis hadden. Glas-in-lood ramen om het geheel te af te maken kunnen soms prachtig zijn. Dit selectief samenvoegen van elementen uit verschillende stromingen en stijlen heet ook wel eclecticisme.

Bij de fontein

De eclectische 'opgeplakte' decoraties aan gevels van de late 19de eeuw werden rond

klasse aan de straten in de polders waar nu de wijken Oud-Oost en Watergraafsmeer te vinden zijn.

1920 verfoeid door architecten die streefden naar een 'zuivere' bouwkunst met eigen originele stijlkenmerken. Dit leidde tot nieuwe bouwstijlen zoals de Amsterdamse School, verwant aan Art Deco, en korte tijd later Het Nieuwe Bouwen, dat zakelijkheid wilde uitstralen.

Ondanks deze verguizing hebben de eclectische gevels nu onmiskenbaar hun eigen karakteristiek. Voor de opmerkelijke wandelaar mooi om te zien en bewoners hechten aan de unieke kenmerken van hun huis. De eigenheid versterkt het woongenot. Een goed voorbeeld van doorgedreven eclecticisme, leuk door lelijkheid, zijn de twee deuroplijstingen aan huizen bij de fontein op de kruising van de Hogeweg en de Linnaeusparkweg.

Investeerders

Zo ging het in de Watergraafsmeer voor die in 1921 werd geannexeerd door Amsterdam. In Oud-Oost verliep de stadsuitbreiding volgens een gemeentelijk plan. De oude Oosterbegraafplaats werd opgeheven ten gunste van het Oosterpark en het 'Koloniaal Instituut' (nu KIT met het Wereldmuseum). Langs de Mauritskade kwamen grote gebouwen met institutionele functies. Maar de huizenbouw was hier toch ook een zaak van het particuliere initiatief. In eerste instantie werd daarbij gemikt op huizen of beneden- en bovenwoningen aan het park en langs de Amstel. Gaandeweg richtten de particuliere investeerders zich op eenvoudiger gestapelde woningbouw op smallere percelen in de straten van de Oosterpark- en Dapperbuurt.

Geen twee gevels gelijk

De gevels van de huizen aan de Tweede Oosterparkstraat tussen de Kastanjeweg en de Linnaeusstraat zijn heel bijzonder in dit buurtje. In deze rustige straat verrijzen uit voortuinen 20 rijk eclectisch versierde gevels. Geen twee gevels zijn helemaal gelijk, gelijkenis is er wel; soms rijst boven de eerste etage een uitbundige topgevel en soms is er een geknikt Frans mansardedak. Als ontwerper wordt C. Wiegand of J. Blokland vermeld. Hun gevelrij ontstond tussen 1880 en 1890. Het heel bijzondere karakter van het ensemble vraagt zorg van

Hogeweg

de bewoners en extra bescherming als waardevol stedelijk element.

Aan het Oosterpark 82 bevindt zich het Witsenhuis, zowel museum als schrijvershome. Het is een voorbeeld van eclecticisme met vooral neoklassieke elementen. De schilders George Breitner en Willem Witsen woonden hier.

De derde gevelwand uit de vroege verstedelijking om de aandacht op te vestigen ligt aan de Transvaalkade. De consoles die de gevels van de nummers 9-15 ondersteunen, zijn om nooit meer te vergeten. Velen zien er een verwijzing naar de Griekse kariatiden in. De volgende keer meer over Transvaal. #

Tip
Voor meer informatie [Maps.amsterdam](https://www.maps.amsterdam/); atlas ordekaarten. De gemeentelijke toekenning van cultuurhistorische architectonische waarden/orden verdient bekendheid en biedt bescherming.

Transvaalkade

Tweede Oosterparkstraat

Archimedesweg

Er valt wat te kiezen

Tekst: Rose Bartholomé en Winnie van Heesch | Fotografie: Cor Leiwakabessij en archief Mirjam van Dootingh

Jeroen Koster is teamleider en adviseur bij !Woon. De mensen van de organisatie informeren, adviseren en ondersteunen bewoners bij hun woonvragen en -kwesties, individueel of collectief, zodat iedereen in een duurzame, betaalbare woning kan wonen. Hun kernopdracht is bijdragen aan een betere woon- en leefsituatie en aan meer invloed en zeggenschap van bewoners. Zij leveren altijd advies op pagina 23 aan de lezers van Dwars en zijn te vinden op 2e Boerhaavestraat 46.

Mirjam van Dootingh is voorzitter van woongemeenschap Kraaipan Oase. Tien psychisch kwetsbare mensen wonen zelfstandig boven een gemeenschappelijke ruimte in de voormalige Kraaipanschool en nog eens 25 op loopafstand in de wijk. Kraaipan Oase is opgericht door ouders en is bijzonder: "We spreken mensen aan op wat ze wél kunnen. Die benadering draagt enorm bij aan het herstel van mensen en ontlast anderen: mantelzorgers, de buurt, de maatschappij."

Karin Arendsen is directeur van BOOST, een plek waar nieuwkomers die gevlucht zijn Amsterdammers uit Oost tegenkomen. In het pand aan de Danie Theronstraat 2 komen dagelijks zo'n honderd mensen om hun sociale netwerk te vergroten, hun Nederlands te oefenen en hun talenten te ontwikkelen. "Wij vinden dat iedereen moet kunnen meedoen, vanaf dag één. Ook ongedocumenteerde mensen. Gelukkig zijn er veel hier veel mensen die dat ook vinden en met ons meedoen."

► **Welke landelijk beleid heeft jullie geholpen de afgelopen jaren?**

► Er zijn twee wetten ingevoerd, namelijk de Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur. De Wet goed verhuurderschap verplicht gemeenten een meldpunt in te richten waar huurders terecht kunnen bij het overtreden ervan. Daarom zou die wet meer aangescherpt moeten worden. De Wet betaalbare huur reguleert midden huren waarbij woningen tot en met 186 punten maximaal € 1.157,95 per maand mogen kosten. Dat is mooi, maar die grens tussen midden huur en hoge huur ligt veel te laag. De grens van gereguleerde huur zou moeten worden opgehoogd.

► **Welke landelijke regels zaten in de weg?**

► We hebben last gehad van tijdelijke contracten. Je zag huurders rondtrekken die van een tijdelijk contract met een huur van 1700,- naar een huur gingen van 1900,-. Bij een nieuw contract mag de huur verhoogd worden. Hierdoor stegen de huurprijzen flink. En naast de 'gewone' huurverhoging hadden cliënten veel last van de inkomensafhankelijke huurverhoging. De bedoeling was dat deze huurders zouden verhuizen naar een andere woning. Dat gebeurt niet omdat de vrije sector woningen te duur zijn.

► **Wat moet een volgende regering doen om te helpen?**

► De WOZ waarde heeft nu een groot aandeel in de puntentelling. Amsterdam is nu ontoegankelijk voor starters. De WOZ waarde zou uit de puntentelling gehaald moeten worden. Voor bewoners die een woning delen maar geen gezin of huishouden vormen, is het krijgen van een kamerhuurcontract belangrijk. Nu weigert de verhuurder vaak om een vertrekkende huurder te vervangen. De achterblijvers zijn dan verantwoordelijk voor de hele huur. En tijdelijke contracten voor studenten zijn niet wenselijk, zij veroorzaken een constante wooncarroussel met een steeds hogere huur. Enkel glas is gewoon niet meer van deze tijd. We willen dat de wetgever enkel glas als gebrek aanmerkt, zodat de verhuurder verplicht dubbel glas aanbrengt zonder de huur te verhogen.

► "Er zijn geen landelijke beleidskaders waar wij als zelfbeheerders onder vallen. Wat ons wel helpt is dat we veel goodwill hebben bij de gemeente Amsterdam. Wij krijgen een structurele subsidie. Maar niet alles past in de subsidiekaders: het activiteitenbudget, de huur en afschrijving van de gemeenschappelijke ruimte. Dat moet allemaal worden betaald uit eigen bijdragen van bewoners, hun naasten of uit fondsenwerving. Bij reguliere woonvoorzieningen komen dit soort kosten wel voor vergoeding in aanmerking."

► "Landelijk is het grootste probleem dat er veel te weinig geld naar de zorg gaat. Wmo-budgetten zijn te krap. We zien in Amsterdam dat niet iedereen die dat nodig heeft een indicatie krijgt. Dat kan voor aspirant-bewoners van onze toekomstige locaties een probleem worden. De enorme krapte op de woningmarkt raakt ons ook: we hebben bewoners die na een tijd in de Oase weer helemaal zelfstandig kunnen wonen. Maar die kunnen niet doorstromen. En daarmee loopt ook de instroom van nieuwe bewoners vast."

► "De volgende regering moet inzetten op passend wonen. In de GGZ zien we vaak mensen in een spiraal van terugkerende crises en al dan niet gedwongen opnames terechtkomen. Aan de basis daarvan ligt meestal een slechte woonsituatie. Bij ons komen zulke heftige crises zelden voor. Als het even niet goed gaat met iemand, signaleren de anderen dat meteen en kunnen begeleiders snel handelen. We bestaan 16 jaar, we zijn een betaalbaar en bewezen concept. Dus ik zeg: denk bij passend wonen niet alleen aan de usual suspects, durf te vernieuwen. Daarop hoop ik. Niet alleen als moeder van een bewoner van de Oase, maar ook als initiatiefnemer van Caring Communities dat woonvoorzieningen naar het model van de Oase ontwikkelt."

► "Als BOOST hebben we geluk dat we een Amsterdamse plek zijn. Amsterdam staat lijnrecht tegenover het landelijke beleid. En ze erkent dat juist informele partijen, zoals wij, een belangrijke rol hebben. We hebben een netwerk met veertig formele en informele partijen, en de gemeente financiert dat. Een positieve landelijke ontwikkeling is dat sinds vorig jaar mensen in een AZC na zes maanden mogen werken. Dat komt niet door de inzet van de regering maar door een rechterlijke uitspraak. We zien bij BOOST meer mensen komen met vragen over werk en wij spelen daarop in met job coaching en ander aanbod."

► "De recente asielwetten zorgen voor enorme onrust en onzekerheid. Vooral onze taaldocenten en -vrijwillers merken dat. Zij krijgen veel vragen: heeft het nog zin om Nederlands te leren? Mag ik hier wel blijven? Komt mijn gezinshereniging nog rond? En mensen krijgen natuurlijk ook uit het nieuws dat sentiment mee van: we mogen hier niet zijn." "We waren heel blij dat de spreidingswet was aangenomen. Gewoon het idee dat je landelijk die opvang aanpakt en een einde maakt aan die absurde en mensonterende situatie van mensen buiten in Ter Apel. Maar de laatste regering is er niet op uit het probleem op te lossen, zij creëerde juist een crisis."

► "Een volgende regering moet sowieso die spreidingswet weer starten. En zet dan niet in een dorp van vierduizend inwoners een AZC met duizend plekken neer. Maar zorg voor kleinschalige opvang, betrek de buurten. En laat mensen in de asielprocedure niet in de wachtstand staan, maar vanaf dag één meedoen. Uit alle onderzoek blijkt hoe essentieel het is om mee te mogen doen. Voor de persoon zelf en voor de samenleving."

Onbedreigd ondernemersparadijs

Tekst: Arie van Tol

Noem dat maar falend kabinetsbeleid. Verder bezuinigen op onderwijs en zorg. Zonder enige politieke discussie besluiten tot een enorme verhoging van defensie-uitgaven. Klimaatbeleid volledig laten stagneren. Asielzoekers en moslims nog ernstiger stigmatiseren. Illegale migranten en hulp aan hen criminaliseren. En nu is antifascisme door de rechtse partijen ook aangemerkt als staatsgevaarlijk. Maar het hoeft nooit te gaan over het weer twee jaar langer in de watten leggen van de grote ondernemers, het belangrijkste doel van rechts.

‘Om je vingers bij af te likken,’ zo zou Mark Rutte de rechtse politici en kiezers triomfantelijk een hart onder de riem steken bij het beleid van dit kabinet. Betreurenswaardig voor NSC en VVD dat het hun hoogstwaarschijnlijk bij de komende verkiezingen een flink aantal zetels gaat kosten, maar wellicht is dat de ware Hollandse opofferingsgezindheid. Ten koste van het rechtse blok lijkt dat niet te gaan.

Het politieke rumoer van de Tweede Kamer en van de gratis talkshows is inmiddels overgeslagen naar de straat. Met een plichtmatige veroordeling van extreemrechts geweld belijden de meeste rechtse partijen hun discussieerbare democratische gezindheid, de PVV houdt de schijn niet eens op.

Onbenoemde onderwerpen

Het is moeilijk vast te stellen of de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen die meedoen aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer duidelijk richtinggevend waren en ook nu weer zijn. Bezuinigingen beloven ze natuurlijk zelden. Maar waar wensen worden genoemd is de urgentie ervan lang niet altijd duidelijk. En wat betekent het als onderwerpen nadrukkelijk onbenoemd blijven?

Bezuinigingen beloven ze natuurlijk zelden

Om u te herinneren aan wat overeenkomsten en verschillen tussen de partijen en volgen hieronder enkele opvallende dan wel algemeen bekende standpunten bij een vijftal thema's. Nee, niet van alle partijen, en natuurlijk verre van volledig. Maar niet nep.

Klimaat

Heldere tegenstellingen zijn er bij het thema Klimaat. De visie van de PVV is alom bekend: 'Geen miljardenverspilling aan zinloze klimaat hobby's, maar meer geld voor onze mensen.' Het klimaat scepticisme van JA21 is ook duidelijk: 'Want waarom zouden we klimaatverandering proberen te voorkomen?' De BBB slaat een wat andere toon aan: 'Klimaatbeleid moet democratisch gelegitimeerd zijn, met inspraak van burgers zonder activistische vooringenomenheid.' De VVD verraadt omfloerst haar afkeer van klimaatbeleid: 'Niet blindstaren op een papieren werkelijkheid, maar richten op een sterke, schone en weerbare economie.'

Het CDA wil niet dat Nederland voorop loopt: 'Europese regels moeten leidend zijn bij klimaatwet, voor een gelijk speelveld voor ondernemers.' D66 is positief en optimistisch: 'Een leefbare aarde en een sterke economie kunnen hand in hand gaan.' En ook GL/PvdA wil vooral investeren in klimaatoplos-

singen: 'Een groene toekomst is geen kostenpost, maar juist een verdienmodel dat we moeten benutten.' Twee voorbeelden uit de concretere en robuustere plannen van de SP: 'Stoppen met fossiele subsidies; gratis openbaar vervoer.'

Wonen

Men beschouwt het thema Wonen als één van de grootste problemen in onze samenleving. Bouwen, bouwen, bouwen is het devies van bijna alle partijen. Ook het terugdringen van de regeldruk wordt breed aangevoerd als oplossing. Verder is de oplossing van (radicaal) rechts algemeen bekend: geen asielzoekers meer toelaten en zij die er zijn, kansloos laten op de woningmarkt.

Ambitieuze en concreet worden sommige partijen bij dit thema ook. Zo wil de PVV de publieke omroep saneren en op de plek van het Mediapark in Hilversum een woonwijk bouwen. D66 wil meerdere nieuwe steden bouwen, onder andere een volledig nieuwe stad in het IJmeer tussen Amsterdam en Almere. GL/PvdA wil meerdere luchthavens sluiten om daar nieuwbouwwijken te realiseren, bijvoorbeeld Rotterdam The Hague Airport en Maastricht Aachen Airport. Het CDA zoekt het in kleinere gebieden: 'In ieder dorp een wijkje erbij'

Maar er zijn ook meer ideologische geluiden. CDA, D66 en GL/PvdA willen geleidelijk de hypotheekrenteaftrek afschaffen. De VVD keert zich daar tegen: 'Het is een belangrijk instrument om rust te brengen op de woningmarkt.' Bij GL/PvdA zijn typisch linkse maatregelen van stal gehaald: 1) Bouwen voor de sociale meerderheid (met Woningcorpo-

raties Nieuwe Stijl), 2) Wet Versnelling Woningbouw, 3) Speculatie aanpakken en 4) Grond (terug) in publieke handen om er woningen te bouwen. In het woonplan van de SP wordt voorgerekend dat er honderdduizenden woningen te realiseren zijn door nieuwbouw, maar ook door het opkopen van te dure huurwoningen, het aanpakken van leegstand en via splitsen, optoppen en zorgbuurthuizen.

Onderwijs

Geen partij zal het belang van lezen, schrijven, rekenen, burgerschap en digitale vaardigheden betwisten. Toch beginnen alle rechtse partijen met het benadrukken daarvan zonder er enig beleidsinstrument bij te noemen. Iedereen stelt onderwijsmaatregelen voor die (veel) extra geld kosten. Enkele voorbeelden zijn veelgenoemde kleinere klassen, hogere salarissen voor leraren, verhoging basisbeurs en gratis kinderopvang.

CDA: in ieder dorp een wijkje erbij

GL/PvdA wil ook een latere selectie via brede brugklassen rond het vijftiende jaar en één landelijke doorstroomtoets. Ook wil de partij meer controle op de besteding van onderwijsgeld. D66 stelt ook een grondige wijziging van het onderwijsstelsel voor: 'Eén publieke voorziening voor alle kinderen van 1 tot 15 jaar (brede brugklassen).' Geen stelselwijziging bij de SP, maar wel kleinere klassen van maximaal 21 leerlingen en

afschaffing van de lumpsumfinanciering, zodat geld direct in de klas terecht komt en niet bij bestuurslagen blijft hangen.

Defensie geen onderwerp voor debat

In dezelfde sfeer stelt de PVV dat maximaal 20% van de onderwijsbegroting naar overhead moet gaan en minimaal 80% naar de klas. Verbod op islamitisch onderwijs, geen politiek ('linkse indoctrinatie'), geen onderwijs over gender of klimaat in de klas, wel herinvoering van schoolzwemmen, vindt de PVV verder. Uit één en dezelfde onderwijskoker van VVD komen de volgende twee ideeën: 'Minder studenten in opleidingen zonder arbeidsmarktperspectief' en 'Aanscherping van de burgerschapseisen en een verbod op lesmateriaal dat kinderen ondemocratische waarden wil aanleren'.

Migratie en defensie

Over de standpunten bij het thema Migratie wordt u al, waarschijnlijk meer dan u lief is, genoeg lastig gevallen. Opvallend blijft het dat de journalistiek ook maar geen genoeg krijgt van het tonen en bevragen van stuitende (radicaal) rechtse opvattingen en dat de arbeidsmigratie een ondergeschikt onderwerp is in de publieke opinie.

De SP is tegen een verhoging van het defensiebudget naar 3,5 % van het bnp en tegen herinvoering van de dienstplicht. Forum voor Democratie wil daarnaast ook uit de NAVO. Verder is er eensgezindheid: zo goed als alle partijen willen voldoen aan de nieuwe NAVO-norm. Het lijkt geen onderwerp voor debat. Zelfs over waar al dat extra geld vandaan moet komen is tot nog toe geen discussie geweest.

Amsterdam (Oost)

Dat landelijke verkiezingen ook burgers in Amsterdam Oost aangaat is een open deur. Over specifieke kwesties van Amsterdam Oost gaat het niet in dit artikel. Behalve dan dat ik in deze slotparagraaf ook mijn zorgen wil uiten over de Amsterdamse politieke daadkracht: over het te vaak en te lang uitblijven van oplossingen. Denk alleen al maar aan de afvalproblemen in de openbare ruimte en de wijdverbreide leegstand van oude, maar ook nieuwe panden.

Wijzen naar het Rijk als belemmerende factor kon al niet bij het eerste voorbeeld, maar sinds kort ook niet langer bij het tweede. De Leegstandwet is zodanig aangescherpt dat de gemeenteraad een leegstandverordening kan vaststellen. Het wordt wettelijk mogelijk een meldplicht van de eigenaar na zes maanden leegstand te eisen, leegstand te monitoren en proactief beleid te voeren. Hoe snel zal Amsterdam daadwerkelijk overgaan tot actie en leegstaande panden (weer) beschikbaar maken voor bewoners? #

30m3__ : dertig kubieke meter kunst

Tekst: John Prop | Fotografie: Frank Schoevaart

Sinds enige tijd verzorgt Su Tomesen presentaties van ruimtelijke beeldende kunst achter het raam van haar atelier aan de Zeeburgerdijk. Elke maand is er iets nieuws te zien.

Su Tomesen maakt wat zij noemt 'relationele' kunst: werk waarin het publiek een rol speelt. Zo componeerde zij vorig jaar Bijlmersymfonie op basis van de muzikale voorkeuren van een aantal flatbewoners in Zuidoost. Eerder maakte zij een kunstzinnige brug op een schoolplein in Alkmaar, waar de leerlingen aan mochten meewerken. Ook maakt Su video-installaties, zoals Street Vendors: een vierkanaals filmportret van straatverkopers in landen op vier continenten. Door de verschillen alsmede de overeenkomsten tussen al die verkopers, en de vele details die er te zien zijn, wordt de kijker als het ware in een nieuwe wereld ondergedompeld.

Haat-liefde

Een veel voorkomend materiaal in Su's werk is plastic: 'Van gekleurde plasticzakjes heb ik een wandkleed geweven. Ook verzamel ik plastic huishoudartikelen zoals emmers, vergieten en bewaarbakjes over de hele wereld en bouw er torens van. Ik wil de kijker verleiden met de rijkdom aan kleuren en vormen, maar impliciet zit er natuurlijk een boodschap in. We leven in de 'plastic age'; ik heb dan ook een haat-liefdeverhouding met het materiaal.'

Anderhalf jaar geleden betrok Su een werkruimte in het ateliercomplex in een voormalig schoolgebouw aan de Zeeburgerdijk, tegenover de Roomtuinjies. Haar ruimte heeft een groot raam dat vooral vanaf de overkant van de straat goed te zien is. Gaandeweg ontstond het idee om achter die raampartij

een presentatiemogelijkheid in te richten. Su maakte daartoe een plek vrij van zo'n twee meter diep, drie meter breed en vijf meter hoog: dertig kubieke meter dus, en daarmee was ook de naam van dit nieuwe platform geboren: 30m3__.

Praatwerk

'Door dit project kan ik niet alleen als maker maar ook als curator functioneren, en daar put ik veel vreugde uit. Ik laat werk zien van kunstenaars die ik al langere tijd ken en wier ontwikkeling ik volg. Het betreft in alle gevallen kunst met een verhaal: ik noem het 'praatwerk'. Vaak bevat het een lokale component: een link met een bepaald aspect uit de directe omgeving. De presentaties duren in principe een maand, en als er een gat tussen valt, toon ik eigen werk.'

Rond de tijd dat deze Dwars verschijnt wordt een presentatie ingericht door Het Harde Potlood, een collectief van drie tekenaars die gezamenlijk goed zijn voor speelse ruimtelijke installaties. Zij zullen een 'poëtische planetaire situatie' tonen, een soort universum van papieren vuilniszakken met allerlei tekeningen erop. Dit werk is, net als de andere presentaties, dag en nacht achter het raam te zien. Wie een kijkje achter de schermen wil nemen, kan via onderstaande gegevens een afspraak maken. #

30m3__, Zeeburgerdijk 25-M1
instagram.com/30m3__
www.sutomesen.nl

Achter Su's raam is elke maand nieuwe kunst te zien

Literair Atelier a Gogo in OBA

Tekst: Annette Douwes | Fotografie: Frits Wegenwijs

In de OBA Javaplein heeft een tiental senioren zich afgelopen zomer kunnen uitleven met taal en verbeelding, onder begeleiding van Eva van Heijningen, actrice, poppenspeelster en toneelschrijfster. Zij hanteerde verrassende spelvormen, inspirerende dichtregels en tekstfragmenten waarmee zij de aanwezigen wist te stimuleren.

In vijf bijeenkomsten ging men spontaan aan de slag met literatuur, eigen tekst en fantasie. Bijvoorbeeld absurdistische gedichten samenstellen door willekeurig gekozen boektitels onder elkaar te zetten. Of drieregelige liefdesgedichtjes schrijven over twee bij elkaar horende voorwerpen, zoals kop

en schotel, oorbel en oor, verf en kwast: 'Lieve kwast: Wanneer gaan wij weer samen schilderen? - Dan maken wij er iets moois van! - Ik ben geheel de jouwe, je verf' (Annette). En 'elfjes', vijfregelige gedichtjes van 11 woorden in een stramien van 1 - 2 - 3 - 4 - 1 woorden per regel: 'tijd - niet geweest - neus tegen

raam - hoera, ze is er - Nora' (Henny).

Jezelf als boek

Middels de 'verhalenkoffer' werden deelnemers verleid om, via een voorwerp daaruit, een persoonlijk verhaal te vertellen. Zo gingen soms deurtjes open naar lang vergeten gebeurtenissen. Een bijzondere uitdaging was jezelf als boek te beschrijven (reisverhaal, avonturenroman, liefdesgeschiedenis, thriller, kinderboek...) met titel en ondertitel, de eerste alinea van het eerste hoofdstuk, inhoudsopgave en wervend omslag. Wonderbaarlijk hoe snel men op gang kwam en ieders 'boek' al helemaal begon te leven. Als sluitstuk werd het 'Gedachten Hotel' geconcipieerd, een denkbeeldig hotel waarin elke deelnemer een eigen ruimte koos en die naar eigen smaak inrichtte.

Actieve pensionado's

Thuis kon men opdrachten verder uitwerken en daar liefst ook bij knutselen, tekenen of schilderen. Bij elke bijeenkomst werden spreuken, gedichten en tekstfragmenten gedeeld, zelf geschreven of door anderen. Vaak onder grote hilariteit en lol, maar ook met ontroering en bovenal met grote bewondering en waardering voor ieders creativiteit en inventiviteit. In onderling respect en vertrouwen. Ter afsluiting werd nog een presentatie gehouden voor belangstellenden en geïnteresseerden.

Het is frappant hoe een en ander niet zozeer werd 'bedacht', maar als vanzelf opborrelde vanuit het eigen 'zijn', de eigen geschiedenis en levensloop. Zowel de logische linker- alsook de creatieve rechterhersenhelft werden tegelijk aangesproken, waardoor verbeeldingskracht, vrijheid en originaliteit ruim baan kregen. Je wordt aangesproken in je hele wezen, dat ontwaakt, tot leven komt. Precies wat je nodig hebt als actieve pensionado die nog iets van het leven wil maken - in vrijheid en vrolijkheid, zonder vastgesteld stramien. Frieda: 'Ik vond het erg prettig om door middel van uitdagende schrijfoverdrachten met taal bezig te zijn in de gezellige bijeenkomsten met de andere enthousiastelingen.' Denice: 'Wakkert de creatieve geest in je aan. Een avontuurlijke reis!'

Sociale cohesie

De OBA beoogt met diverse educatieve en culturele projecten voor senioren bij te dragen aan hun kwaliteit van leven en aan sociale cohesie. Ontmoeting en kennismaking staan hierbij voorop. Het Literair Atelier a Gogo voldoet ruimschoots aan die doelstelling! In Oost zijn deze projecten geconcentreerd in OBA Javaplein (woensdagochtend) en OBA Linnaeus (donderdagmiddag). De bijeenkomsten zijn gratis.

Op donderdagmiddag 30 oktober start een nieuw Atelier a Gogo in de OBA Linnaeus. Nadere informatie bij activiteitenbegeleider Nora Nagy: senioren@oba.nl en op www.bedtimestories.nl/literair-atelier-a-gogo. #

Wijkagent belangrijke spil in Betondorp

Tekst: Carolien Gevers | Fotografie: Frank Schoevaart

Het wordt een onderhoudende tocht met wijkagent Monique de Boer. Fietsen doet ze graag en dat komt mooi uit in haar buurtregiegebied. Dat bestaat uit Betondorp, Park de Meer, de sportvelden erom heen en de Nieuwe Oosterbegraafplaats tot aan de Kruislaan, het NS spoorterrein en de Weespertrekvaart.

Monique vindt de volkstuinten het vrolijkste deel van haar wijk

Behalve op de fiets tref je Monique (58) ook elke woensdagmiddag bij het Veiligheidssteunpunt aan de Tuinbouwstraat 26b. Iedereen met een vraag kan bij haar terecht. Zo ook Dwars. In haar uitnodigend ingerichte kantooruimte met zithoekje en thee, achter een wand met vrolijke collages, laat Monique zich kennen als een energieke, goed luisterende vrouw die hartelijk kan lachen. 'Ik vier volgend jaar mijn veertigjarig jubileum bij de politie en heb het nog altijd naar mijn zin.' Dagelijks fietst ze vanuit haar huis in Slotervaart, waar ze met haar (oud politie) man woont, naar Oost. 'Dus ik hoef ook niet meer naar de sportschool, lacht ze. Ik werkte jarenlang bij bureaus in het centrum en nu alweer dertien jaar bij het basisteam Oost als wijkagent voor deze regio. Ik houd zo van deze buurt! Betondorp voelt namelijk ook als een dorp, met meer dan gemiddeld allerlei buurtactiviteiten, meestal op de Brink. Vorige week nog de taartbakwedstrijd met in de jury zelfs Cees Holtkamp. Of concertjes en allerhande sport- en spelactiviteiten. Dat werkt verbindend. Al wordt er, net als in echte dorpen, ook veel geroddeld.'

Hot spots

Samen fietsen we naar buitengrens Onderlangs en stoppen bij het plantsoentje ter hoogte van de Rozenburglaan. Monique: 'Ik kreeg meldingen van een man die uit de bosjes zou zijn gelopen en het vermoeden dat er weer slapers lagen. Veel mensen zijn bang geworden sinds het drama van de moord op Lisa. Dat snap ik goed maar wij merken nu ook dat het soms doorschiet en iedereen overal gevaar ziet. Nog altijd zijn de meeste slapers stumpers en geen criminelen.' Echte hotspots zijn hier eigenlijk

niet. Natuurlijk snap ik dat ouders hun pubers niet graag in het donker bij plantsoentjes zien fietsen, maar hier is eigenlijk overal licht.' We verlaten het pad en waden door het groen naar de beboste plekken. We vinden enkel wat vergane keukenapparaten en een paar kapotte buizen. Monique: 'Misschien

'Ze kan goed luisteren'

dat hier kleine koperdieven rondstruinden. Maar slapers niet, zo te zien. Tegenwoordig gedooft Femke Halsema ze, mits ze geen overlast bezorgen. Ik zal de handhavers vragen het afval te verwijderen. Dat oogt beter en schrikt slapers af.'

Ik wil hier weg

Verderop bellen we aan bij een huisje met een kapot raam. Een slecht uitzienende, oude, strompelende man opent de deur en lijkt blij met Moniques komst. Zijn 'huiskamer' blijkt een bijna ondoordringbare opslagplek van boeken en CD's. De grond is bezaaid met troep en vieze etensborden. Het stinkt. De man zakt neer op een bankje. Monique: 'Ik hoorde dat het laatst rookte door een pannetje op het vuur. Ik maak me zorgen om je.' 'Ik wil hier weg, maar er is nergens plek in een bejaardenhuis en mijn rollator is stuk.' Monique, goed op de hoogte, belooft meteen zijn begeleider van HVO Querido te bellen en stelt voor via de huisarts de aanvraag te bespoedigen. 'Maar die rollator dat kan niet, Dennis koopt zo een betere in de Kringloop. Dat regel ik met hem

en thuiszorg komt die nog steeds?' De man knikt. Hij klaart op als Monique tot besluit met aandacht zijn interessante boeken en oude cd's bekijkt. Daarna, op onze fiets: 'Deze bewoner staat open voor hulp en dat is dankbaar. Nu gaan we naar een alcoholist bij wie dat vast anders uitpakt.'

Zit je weer te sjansen!

Op straat is Monique druk met passanten die haar begroeten of iets vragen. Bij het volgende huis lijkt niemand thuis. 'Die slaapt, wedden?' Na hard geklop wordt eindelijk open gedaan. Een verwaarloosde vijftiger bralt half verstaanbaar 'Wat moet je?' en daarna met een bedwelmde charme: 'Wie is dat schatje?' We komen binnen in een uitdragerij van bierglazen en blikjes. Dwars moet naast hem op de bank zitten. Monique: 'Hoe gaat het? Ik hoorde dat je nauwelijks meer buiten komt.' 'Niet goed.' 'Wie doet je boodschappen of drink je alleen maar?' Geen ontkenning. Er zouden een paar ex-vriendinnen zijn. Ondertussen een flirterige blik richting Dwars. 'Jij mooie vrouw, heb jij een man?' Monique: 'Zit jij nu, met al je vriendinnen, zelfs met haar te sjansen? Maar eerlijk, ik zie dat je niet gelukkig bent en dat komt denk ik door al dat bier. Ik kan zo hulp voor je regelen bij de Jellinek. Echt, die begrijpen je.' 'Neeee...'. Even later staan we op straat, maar niet nadat Monique hem handig haar kaartje met telefoonnummer in ontvangst heeft laten nemen, waarvoor hij toch even interesse toonde.

Ruziënde ouders

We gaan naar een appartement in Park de Meer waar Monique een melding kreeg van bovenburen over hun onderburen. Een leuke jonge vrouw doet

open, haar peutertje vrolijk achter haar aanrennend. Ze heeft een open blik en spreekt gebroken Nederlands. Monique vertelt dat de bovenburen zorgen hebben over stevig klinkende ruzies in de avonden tussen haar en een man. De vrouw ontkent niet en zegt in Engels/Nederlands dat zij en haar vriend kibbelden over hun zoontje die vaak niet wilde slapen. Sinds kort zou hij rustiger zijn. Monique informeert naar haar veiligheid en die blijft vaag. Monique geeft haar kaartje en wijst haar op 112 en het meldpunt Zorg en Woonoverlast. Ze staat er duidelijk voor open. Monique zegt haar gedag en belooft binnenkort weer langs te komen. Buiten gekomen zegt ze nu niks te kunnen maar eerst contact met haar te willen opbouwen.

Sonja's moestuin

'Tot slot naar een vrolijker deel van mijn werk.' We fietsen richting Park de Meer langs de sportvelden. Monique: 'Hier wordt tegenwoordig in het donker ook gesurveilleerd.' We arriveren bij het volkstuintencomplex de Nieuwe Le-

'Ik houd zo van deze buurt!'

venskracht. Alle tuinen worden geweldig onderhouden en iedereen koestert het groen. 'Kom snel naar Sonja's moestuin, want ik heb haast.' Sonja loopt haar blij tegemoet. 'Ik heb veel meegemaakt en zij helpt mij altijd. Even thee toch?' Vervolgens hoort Dwars hoe Sonja enkel moestuinert, alle vruchten en groenten weggeeft aan medebewoners en zelfs voor hen kookt. Sonja: 'Ooit liep hier iemand binnen toen ik buiten aan het plukken was. Gelukkig liet iedereen tegenwoordig op elkaar en wordt er gesurveilleerd. En Monique is onmisbaar in onze wijk.'

Sorry, ik had dorst

De buurt is wel veranderd. 'Vroeger kampte Betondorp veel met inbraken. Door alle open paden achter de huizen kwamen inbrekers makkelijk binnen. Daar kwam een eind aan toen Ymere en Eigen Haard er hekken plaatsten. Junks zijn hier nauwelijks. Onze buurt kent vooral veel sociale problematiek, zoals burenruzies, overlastmeldingen, huiseijk geweld en eenzame oudjes. En... die ene dakloze die iedereen kent. Die loopt met mooi weer rustig de huizen binnen als daar een deur open staat en pakt dan een drankje of gebruikt het toilet. Dat is natuurlijk niet fijn want mensen schrikken. Maar het grappige is dat hij zelf meteen sorry roept en zich uit de voeten maakt. Hij is niet agressief, geen junk en mensen zien dat. Dat is ook Betondorp.' #

Gezellig ouder worden in Jeruzalem Staete

Tekst en fotografie: Jaap Kamerling

Al een jaar of tien ligt op de hoek van het Robert Kochplantsoen en de Van 't Hoflaan het in wit baksteen opgetrokken wooncomplex Jeruzalem Staete. Een modern, strak gebouw met 6 lagen van woningcorporatie Habion, speciaal voor ouderen. Je woont daar zelfstandig in een comfortabele woning met alle voorzieningen binnen handbereik.

Normaal worden de woningen aangeboden via het Woningnet, maar dat is tijdelijk niet mogelijk en dat is een mooie kans ook voor ouderen, die niet staan ingeschreven bij Woningnet. Inschrijving gaat op volgorde van binnenkomst en tijdelijk wijst makelaar Van der Linden de woningen nu toe zodra er weer een woning vrij komt. We praten met Fleur en Hanneke van der Linden. 'Er is wel dezelfde inkomenseis als bij Woningnet. Je kunt € 49.669,- (alleenstaande) of € 54.847,- (met partner) verdienen en toch nog in aanmerking komen, maar dan kom je wel in de hogere sociale huurklasse van rond de € 850,- maandhuur. Goed voor de doorstroming van die ouderen, die naar wat kleiner en comfortabeler willen en bijvoorbeeld een gezinswoning achterlaten.'

Zelf beheerde bewonersruimte

De 84 sociale huurwoningen van Jeruzalem Staete zijn levensloopgeschikt, gelijkvloers en gericht op de veranderende behoefte van senioren. Er zijn zowel 2- als 3-kamerwoningen, variërend van 64 tot 73 vierkante meter al naar gelang de ruimte, die je nodig hebt.

Het wooncomplex ligt redelijk centraal in Oost vlakbij winkelcentrum Christiaan Huygensplein en op loopafstand van huisartsen, fysiotherapeut en

Jeruzalem Staete met op begane grond bewonersruimte en wijkcentrum

pedicure. In het gebouw zelf zit ook kringloopwinkel 't Hartje. Op de begane grond bevindt zich een mooie, door de bewoners zelf beheerde bewonersruimte en het wijkcentrum van Dynamo, waar bewoners en buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten.

Je wapenen tegen oplichters

Voor de bewoners is er wekelijks een gezellige borrel, een beweegclub, een

digi-leerclubje en bewoners kunnen zich ook aansluiten bij werkgroepjes zoals een tuingroep en de Lang Leven Thuis-groep, waar je bijvoorbeeld leert hoe je te wapenen tegen babbeltrucs van oplichters en hoe je veilig kunt vallen. Zo kun je zelf bouwen aan een veilige en prettige leefomgeving. Bewoners worden in staat gesteld zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. De woningen zijn drempelvrij,

goed bereikbaar en voorbereid op toekomstige zorgbehoeften. Van nieuwe bewoners wordt wel verwacht, dat ze hun steentje bijdragen aan deze gemeenschap. En daarvan gebruik maken als dat niet meer lukt. Er wordt gestreefd naar een goede mix van vitale ouderen en ouderen, die wat ondersteuning nodig hebben. De gemiddelde leeftijd van de bewoners is ongeveer 78 jaar.

Op loopafstand van huisarts en fysiotherapeut

Samen met welzijnsorganisatie Dynamo en twee langer-thuiscoaches wordt gekeken hoe het wonen zo fijn mogelijk voor iedereen gemaakt kan worden. Of dat nu aandacht voor meer bewegen, gezelligheid, zorg aan huis of gewoon een goed gesprek met een buur is. Leuk is dat het contact met de buurt ook gestimuleerd wordt. In de ruimte van Dynamo vlak naast de bewonersruimte kan op maandag en woensdag samen met de buurtbewoners gegeten worden. Voor 5 euro krijg je een heerlijk tweegang diner uit eigen keuken. Een dag van te voren aanmelden, dat wel. En op maandag en donderdag is er een gezamenlijke lunch voor maar 3 euro. #

Je kunt je inschrijven via Makelaardij Van der Linden: www.vanderlinden.nl/huurwoning/Jeruzalem-Staete-Amsterdam/874/

Eten en drinken met uitzicht op het Oosterpark

Tekst: Ellen Ros | Fotografie: Cor Leiwakabessij

Na een verbouwing van ruim drie jaar is, met veel oponthoud (onder andere door corona), in de noordoosthoek van het Oosterpark een opvallend glazen baken verrezen. Hotel V Oosterpark is de nieuwe naam van het vroegere Tropenhotel. In de plint van het gebouw heeft Orchid House haar deuren geopend. Het restaurant heeft een breed aanbod en met aan alle kanten uitzicht op het park en omgeving.

Met trots vertelt Joeri Salet dat de lange periode van voorbereiding heeft gezorgd voor veel eigen inbreng in het ontwerp. Joeri (nog maar 32 jaar) is inmiddels een 'gevestigde' horeca-ondernemer, bekend van Supper (voormalige Supperclub). Wat komt er zoal kijken bij dat ondernemerschap? 'Een goed gevoel voor vernieuwende concepten, lef, een goed netwerk en een 'thuisgevoel' in Oost.'

Verbinding met het park

Hij woont inmiddels zelf ook weer in Oost, een bewuste keuze, en kijkt zelfs uit op zijn nieuwste horeca-avontuur. 'Met mijn partners Joey en Niek schreven we ons in 2022 in voor een pitch van KIT, eigenaar van het Tropenhotel. We moesten het opnemen tegen grote namen in de Amsterdamse horeca. We gaan het gewoon proberen, dachten we. We zijn uitgekozen omdat wij een goed gevoel hebben voor het multiculturele karakter van Oost. Wij komen alle drie uit Oost. Wat ons verder onderscheidde van de rest: wij hebben ingezet op diversiteit, dus horeca voor allerlei doelgroepen, jong en oud. Van

'De drempel moet laag blijven'

ontbijt 's ochtends, een kopje koffie met uitzicht op het park, een restaurant, tot een bar met dansen, een lokale bridgeclub (nog in bespreking) en andere evenementen. We hebben nadrukkelijk gezocht naar mogelijkheden om het groen van het park naar binnen te halen en een maximale verbinding te maken met het park. Daarnaast was er (natuurlijk) een eis om zo duurzaam mogelijk te bouwen en in te richten.'

Over elke centimeter nagedacht

Alle vertraging had uiteindelijk dus ook voordelen. Er is lang nagedacht over vormen, kleuren en materialen. Opvallend zijn de vele ronde vormen van de bar en van de plantenbakken met als juweel in het midden van de bar: een prachtige 'kroon' in de vorm van bloembladeren. De aardse kleuren

Joeri Salet

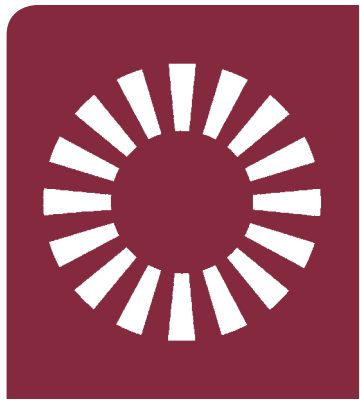
komen terug in het hele ontwerp, tot aan de lampjes op de bar. De vloer in de horeca is bijzonder: het marmer dat is gebruikt is in kleinere brokken geslagen en is opgenomen in een soort terrazzovloer. Alle looproutes zijn juist weer in hout uitgevoerd. De nieuwe plint is veel groter dan die van het oude Tropenhotel. Opvallend is dat de grote ruimte aan alle kanten een doorkijk geeft naar de omgeving: de Linnaeusstraat en het Oosterpark. Het glazen dak laat veel licht binnen.

Het restaurant is op 19 september geopend en binnenkort zal de programmering van evenementen opstarten.

Joeri: 'We zijn nog niet klaar. Op het dak openen we volgend jaar een enorm terras. We hopen ook een terras te kunnen openen aan de koffi corner.'

Buurtbinding

Natuurlijk willen we van Joeri weten hoe hij verder invulling geeft aan binding met Oost. 'We werken al met lokale ondernemers zoals de nieuwe bakker aan de Dappermarkt, Olaf Brood, met Pieksman wijnhandelaar, vlees komt van een Turkse ondernemer. We willen mee gaan doen met evenementen in het Oosterpark en buurtinitiatieven hier een plek geven. De drempel moet laag blijven.' #

Dynamo samen in de buurt

Dynamo is er voor alle Amsterdammers. Of je nu op zoek bent naar hulp, iets leuks wilt doen of organiseren of je wilt inzetten voor je mede Amsterdamer, je kan bij Dynamo terecht.

www.dynamo-amsterdam.nl
www.dynamojong.nl
info@dynamo-amsterdam.nl
 telefoon 020 46 09 300

Hulp nodig?

Amsterdammers (18+) met hulpvragen over geld, meedoen, zorg, wonen, gezondheid, werk en/of veiligheid kunnen terecht bij het Buurtteam Amsterdam.

www.buurtteamamsterdam.nl
info@buurtteamamsterdamoost.nl
 telefoon 020 46 20 300

Dynamokind

Bij Dynamo zijn alle kinderen welkom bij de spelinloop (0-2,5), voorschool (2-4), kinderdagverblijf (0-4) en Talententent (4-12). Veilige en vertrouwde plekken in de buurt waar kinderen spelend leren en samen plezier maken. Kinderen krijgen de ruimte om zichzelf te zijn, nieuwe talenten te ontdekken en stap voor stap de wereld om zich heen te verkennen.

www.dynamokind.nl
peuters@dynamo-amsterdam.nl
 telefoon 020 46 20 333

Kracht van Oost: 8 november 2025

Benieuwd naar wat er allemaal te doen is in ons prachtige stadsdeel? Of je je nou wilt inzetten in je eigen buurt, iets nieuws wilt leren of meedoen aan een activiteit: kom naar de **Kracht van Oost** op zaterdag 8 november van 12.00 tot 17.00 uur in en voor het stadsdeeltkantoor op het Oranje-Vrijstaatplein! Een feestelijk evenement met een informatiemarkt over alles wat Oost te bieden heeft. Er zijn activiteiten, workshops en presentaties voor jong en oud. Met muziek en heerlijke hapjes en drankje – alles lokaal bereid!

De Kracht van Oost is een uitbreiding van de jaarlijkse Participatiemarkt die Civic en Dynamo in samenwerking met de afdeling Werk, Participatie en Inkomen (WPI) van stadsdeel Oost organiseerden. Dit feestelijke evenement met informatie over meedoen, leren en het vinden van (vrijwilligers)werk in Oost wordt nu aangevuld met informatie over wat je kunt doen in de wijk en waar je je kunt inzetten om je eigen buurt te verbeteren. Zo is het nu een

feestelijke middag voor alle bewoners van Oost!

Feestelijk én informatief

Er is van alles te beleven en te doen voor jong en oud. Buurtorganisaties, buurtinitiatieven en buurthuizen zullen zich presenteren op de markt, maar ook via workshops en activiteiten. De uitkomsten van het stadsdeelpanel worden gedeeld en er is informatie over het meedenken met de gebiedsagenda's en Oost groot.

Meer informatie

Meer informatie over dit evenement vindt u op Amsterdam.nl/oost en de websites en social-media-kanalen van Civic en Dynamo. Houdt ook de Nieuwsbrief AmsterdamNL, Facebook stadsdeel Oost Amsterdam en Instagram stadsdeel Oost in de gaten.

Organisatie

Civic, Dynamo, stadsdeel Oost en de Directie WPI van de gemeente Amsterdam organiseren samen dit evenement.

Participatiemarkt 2024

De vraag om meer informatie te krijgen over wat er allemaal te doen is in stadsdeel Oost kwam uit het Stadsdeelpanel Oost, dat afgelopen jaar plaatsvond. Hierbij konden 200

in-gelote bewoners meepraten over wat zij belangrijk vinden voor hun stadsdeel. Meer informatie hierover op www.amsterdam.nl/stadsdeelpanel. #

Dag van de voorschool

Medio oktober konden ouders kijken bij de voorscholen in de eigen buurt. Op deze dag kon men ontdekken wat een voorschool is. Tijdens de open dag kreeg men een rondleiding en informatie over wat de voorschool kost.

Heb je de open dag van de voorscholen gemist?

Heb je een kind tussen de 1 en 3 jaar oud? En wil je weten of de voorschool iets voor jouw kind is? Alle Amsterdammers van 2 tot 4 jaar kunnen naar de voorschool. Ze gaan daar tekenen, zingen, bewegen, luisteren en taalspelletjes doen. Leuk én leerzaam. De voorschool werkt

vaak samen met een basisschool. Het programma van de voorschool sluit aan bij het programma en de werkwijze in groep 1 en 2 van de basisschool. Dynamo heeft veel voorscholen in Amsterdam. Dus vast ook wel een voorschool bij jou in de buurt. Kom gerust eens een kijkje nemen! #

www.dynamokind.nl

foto: Martje Kuiper

Dag van de mantelzorg: 10 november 2025

Een op de drie Amsterdammers is mantelzorger. De zorg voor een naaste vergt behoorlijk wat. Soms ben je als mantelzorger zo druk met zorgen voor een ander, dat je jezelf haast vergeet. Daarom organiseert Dynamo regelmatig activiteiten die erop gericht zijn om jou even een moment voor jezelf te geven, samen met andere mensen die ook voor iemand zorgen.

10 november 2025 is het de Dag van de mantelzorg. Op deze dag worden mantelzorgers als blijk van waardering in het zonnetje gezet. Jouw zorg en liefde als mantelzorger zijn onmisbaar, ook al is het soms zwaar. Jouw inzet verdient een groot applaus!

Woon je in Amsterdam Oost en zorg jij voor je moeder of vader, kind of

vriend(in)? Heb je behoefte aan tips en adviezen, een luisterend oor of een ontspannen middag op zijn tijd? Sluit je aan bij onze Mantelzorg Community en ontvang maandelijks de uitnodiging voor de Mantelzorg Lunchroom en Mokumse Mantelzorgers on the move. #

www.dynamo-amsterdam.nl/mantelzorg

Team OOST

Na lekkage is de vloer beschadigd

Het regenseizoen is aangebroken en nu komen de lekkages via het dak of de buitenmuren. Maar lekkage kan ook door bijvoorbeeld een breuk in de waterleiding of een losse kitrand in de badkamer worden veroorzaakt. Een lekkage kan veel schade aanrichten aan de vloer(bedekking), meubels en andere spullen. Bij langdurige lekkage kan er ook schimmel ontstaan.

Lekkage is een gebrek dat door de verhuurder opgelost moet worden. Daarom is het belangrijk dat u dit direct bij de verhuurder meldt. Bellen is handig, maar doe het vooral ook schriftelijk, via de mail of het contactformulier op de website van de verhuurder. Let erop dat u wel een kopie hiervan ontvangt. Mocht het herstel (te) lang duren, heeft u een bewijsstuk nodig dat de gebreken bij de verhuur zijn gemeld. In het geval dat de verhuurder de lekkage niet spoedig herstelt, neem dan contact op met !WOON.

Schade

De verhuurder is verplicht de schade aan het casco van de woning te herstellen, zoals de kozijnen, daken, waterleidingen en muren. Voor de schade aan uw eigen spullen zoals vloer en meubels zal de verhuurder u eerst

doorverwijzen naar uw inboedelverzekering. U bent als huurder zelf verantwoordelijk voor het verzekeren van uw persoonlijke eigendommen tegen zulke schade. Indien de inboedelverzekeraar uw schadeclaim afwijst, dan kunt u met deze schriftelijke afwijzing wél uw verhuurder verzoeken om de gevolgschade te vergoeden.

Moet mijn verhuurder de schade betalen?

Schade als gevolg van nalatigheid

De verhuurder is echter niet in alle gevallen verplicht om die vervolgschade te vergoeden. Dat is alleen het geval als er sprake is van nalatigheid. Dus als

foto: freeplk.com

verhuurder wel van het gebrek op de hoogte was maar dit niet binnen een redelijke termijn heeft verholpen. Bijvoorbeeld, als de schade is veroorzaakt door lekkage via het dak na een storm is dat de verhuurder niet vanzelfsprekend toe te rekenen en is verhuurder niet per definitie schadeplichtig. Het is anders als het dak al gebrekkig was en de verhuurder dat wist, omdat dit ook al eerder schriftelijk was gemeld. In dit laatste geval is er waarschijnlijk wel sprake van nalatigheid en zou de verhuurder (een deel van) de schade moeten vergoeden.

regelt soms ook tijdelijke woonruimte als dat nodig is. Zonder inboedelverzekering bestaat de kans dat uw verhuurder uw schade niet vergoedt, waardoor u voor hoge kosten komt te staan.

Een inboedelverzekering is al voor ongeveer € 10,- per maand af te sluiten. Wel is het goed om u te realiseren dat de meeste verzekeringen niet de nieuwwaarde van uw spullen vergoeden maar een lager bedrag, de zogenaamde 'dagwaarde'. #

Hulp of advies nodig?

Kom dan naar !WOON. Wij zijn te bereiken op 020 523 01 50 of via oost@wooninfo.nl. Ook hebben we elke woensdag tussen 9 en 12 inloopsprekuren aan de Tweede Boerhaavestraat 46-H.

Uw Amsterdamse makelaar met kennis van zaken en al meer dan 20 jaar een betrouwbare specialist in het hart van Oost-Watergraafsmeer!

UW BUURTMAKELAAR!

DE HEREN VAN SNOEK
MAKELAARDIJ

VBO MAKELAAR

020 46 30 100

deherenvansnoek.nl ▲ Linnaeuskade 6 ▲ 1098 BC Amsterdam

Ekodis
Natuurvoeding

UW BIOLOGISCHE
BUURTSUPER IN OOST!
BEUKENPLEIN 73

SINDS 1983
WWW.EKODIS.NL

**UITVAARTCENTRUM
ELDERS**

persoonlijke uitvaartverzorging

kleinschalig rouwcentrum
tegenover De Nieuwe Ooster

dag en nacht
020 6252201
info@davidelders.nl
www.davidelders.nl

kruislaan 235 amsterdam

START

als vrijwilliger

1.001 leuke en zinvolle
mogelijkheden bij VCA

Afspraak maken?
Bel/app Mona
06 - 383 263 17

vca.nu

Vrijwilligers Centrale
Amsterdam

'de no-nonsense makelaar van Amsterdam Oost'

JANSEN SMIT

makelaars taxateurs

✘ AANKOOP
✘ VERKOOP
✘ TAXATIES

020 - 261 91 66 info@jansensmit.nl www.jansensmit.nl

Dwars door het recht

Het Juridisch Spreekuur van de Hogeschool van Amsterdam behandelt actualiteiten die met het recht te maken hebben.

Stadspas en gratis laptop voor gezinnen

Tekst: Celim Sevik

Wist u dat een gezin met een laag inkomen recht kan hebben op een gratis laptop en allerlei andere voorzieningen? De gemeente Amsterdam biedt deze steun via de stadspas. Veel ouders en kinderen weten nog niet wat de stadspas is, of hoe u deze kunt aanvragen. In dit artikel vertellen we hier meer over.

De stadspas is een pas van de gemeente Amsterdam.

Met deze pas kunt u:

- Korting of gratis toegang krijgen tot sportclubs, zwembaden, theaters, musea en kinderactiviteiten
- Hulp bij schoolkosten krijgen
- Een gratis laptop aanvragen als je aan de voorwaarden voldoet.

De stadspas is er speciaal voor mensen met een laag inkomen. Denk aan mensen in de bijstand, met een minimumloon of een klein pensioen.

Voor het aanvragen van de stadspas gelden uiteraard een aantal voorwaarden:

- U bent 18 jaar of ouder

- U woont in Amsterdam of Weesp
- U hebt een laag inkomen en weinig vermogen (op de site van de gemeente kunt u zien wat een laag inkomen en weinig vermogen precies inhoudt)
- Studenten kunnen geen stadspas aanvragen als zij een studie doen die recht geeft op studiefinanciering of een tegemoetkoming in de studiekosten ontvangen.

Gratis laptop aanvragen

Hebt u een stadspas met groene stip? Dan kunt u een gratis laptop aanvragen voor uw kind. Dit is vooral bedoeld voor gezinnen die thuis geen laptop of computer hebben.

De aanvraag voor de laptop verloopt

via Stichting Leergeld Amsterdam www.leergeldamsterdam.nl. Veel ouders weten niet dat ze recht hebben op deze hulp. Zeker in buurten als de Indische Buurt, Transvaalbuurt en het Oostelijk havengebied wordt de stadspas nog weinig gebruikt, terwijl veel gezinnen er wel voor in aanmerking komen.

Hoe aanvragen?

Online via de website van de gemeente: Dit kan op www.amsterdam.nl/stadspas. Daar kun je met je DigiD controleren of je recht hebt op de pas.

Heeft u hierbij hulp nodig? Voor hulp en ondersteuning kunt u terecht bij de volgende organisaties:

- Het Buurteam in uw wijk: In Amsterdam Oost kunt u terecht bij het Buurteam in bijvoorbeeld de Indische Buurt op Ambonplein 55, Transvaalbuurt of de Oosterparkbuurt.
- OBA Linnaeus, Linnaeusstraat 44
- Elthetokerk op de woensdagochtenden, Javastraat 118a

- Hulp via school: Sommige scholen bieden ondersteuning bij de aanvraag.
- Via HJS en/of Buurtcampus Oost #

Heeft u nog vragen of hulp nodig? Wij staan klaar om u gratis te ondersteunen bij sociaal-juridische en maatschappelijke vragen.

Buurtcampus Oost in de OBA
Linnaeusstraat 44. HJS-Spreekuur op woensdagen van 9.30 tot 12.30 uur. e-mail: hello@buurtcampusoo.nl.

Het Juridisch Spreekuur
Wibautstraat 5a, 2e etage (02A08), maandag t/m donderdag van 9.00 tot 17.00 uur.
telefoon: 06 211 588 82
e-mail: hjs@hva.nl
website: www.hva.nl/hjs
instagram: @hva_hjs
facebook: hvahjs
linkedin: hjs-het-juridisch-spreekuur
twitter (X): hva_hjs

PLANTAGE
KOOR

Het Plantagekoor zingt weer met begeleiding van professionele, gepassioneerde musici en dirigent Bert 't Hart

Magnificat – Johann Sebastian Bach
Te Deum – Felix Mendelssohn
Geistliches Lied – Johannes Brahms

Locatie:	Datum:
Engelse Kerk (English Reformed Church) Amsterdam	zondagmiddag 23 november 2025 15.15-17.00 uur

Voor meer informatie: www.plantagekoor.nl / info@plantagekoor.nl

Beleef
ALLEERZIELEN
met Deliverance

Datum: 2 november 2025
Locatie: PC Art Paviljoen, Zaalersweg 2 Amsterdam
Tijden: 11.00, 14.00 en 16.30 uur
Kaarten via info@deliverance.nl

Cursus Geluiden uit Oost

Leer je buurt opnieuw te ontdekken door podcasts te maken over je eigen omgeving! Donderdagen 13 en 27 november van 18.00-19.30 uur geeft Geluiden uit Oost gratis podcast-cursus in OBA-Javaplein. #

Aanmelden: mail naar hello@geluidenuitoo.nl met naam, telefoonnummer en korte motivatie. Wel fijn als je zelf over een laptop beschikt

foto: Kim Doelenan

Dance Connects voor 50+

Hou jij van dans, bewegen, muziek, actief en creatief bezig zijn én leuke mensen ontmoeten? Wees dan welkom en dans mee! Een proefles is altijd gratis en instromen kan op elk gewenst moment.

In Oost zijn er de volgende mogelijkheden:
Dinsdag van 10.00 – 11.00 uur **Moderne Dans 60+** in Balletstudio van den Ende (Kruislaan 231).
Woensdag van 14.00 – 15.00 uur **Moderne Dans 60+** in De Meevaart (Balistraat 48A).
Donderdag van 10.30 – 11.30 uur **Dansmix 50+** in De Meevaart (Balistraat 48A). #

Meer informatie vind je op www.danceconnects.nl. Of neem contact op via info@danceconnects.nl of 020 261 10 58

#Dwars - Iggertjes

De gratis advertentierubriek van Dwars door de buurt.

Deze rubriek is bedoeld als service voor onze lezers. U kunt als particulier of stichting een gratis advertentie, oproep of mededeling plaatsen. Er worden geen commerciële boodschappen geplaatst. Uw informatie moet voor de deadline bij ons binnen zijn en mag hooguit uit 200 tekens bestaan. Zie het colofon elders in deze krant voor deadline en mailadres.

Wie wil ons team komen versterken?

Wij zoeken spelers voor het G-team van SV de Meer. Leeftijd van 18 tot 60 jaar. Mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. Wil je voetballen in een leuk team, kom dan snel langs. Wij hebben jullie nodig! Telefoonnummer Paul: 06 243 050 99.

Spaans dorps huis te huur

Ons authentieke Spaanse huis in het dorpje Polop is 10 km van de kust en vlakbij bergen waar je heerlijk kunt wandelen over oude boerenpaden. Schappelijke huur. Bel Wim: 06 461 522 81.

Roeien

Mensen met een Stadspas die ouder zijn dan 55 of jonger dan 18 kunnen (vrijwel) kosteloos roeien bij onze vereniging De Hoop. De gemeente Amsterdam betaalt dan de contributie. Voor meer info: www.karzvdehoop.nl/ lid-woorden/nieuweleden.

#DWARNS

voor de jeugd

Door Ron de Zeeuw en Connie Dekker, lees ook www.dierenkrant.nl

Waar gaan onze zomervogels heen?

Dag srieeeh. Dag prrrriiii. Tot in het voorjaar!

Van 16de-eeuwse prenten tot nu: dezelfde vogels kleuren onze lucht. Dank aan het Rijksmuseum voor de beelden.

Zwaluw

Theo van Hoytema, kleurenlithografie, detail, 1878 - 1910

Dag zomer, dag zigzaggende acrobaten! De zwaluwen zijn al door naar Afrika ten zuiden van de Sahara.

Overdag happen ze insecten uit de lucht; 's avonds slapen ze met honderden in het riet, alsof het riet een krakende slaapzaal is. Drinken doen ze door vlak over het water te scheren.

In het voorjaar komen ze vaak terug naar precies dezelfde richel of spijker. Houd je ogen open: wie bouwt straks weer modderbakjes onder jouw dak?

Gierzwaluw

Foto van tekening van H. Delamotte, detail, ca1850

Die schelle "srieeeh!" hoort bij zinderende dagen - en dan ergens begin augustus, poef, stilte. Gierzwaluwen leven bijna het hele jaar boven Afrika en kunnen zelfs slapend in de lucht rusten.

Vleugels als sikkels, snelheid van een pijl, maandenlang geen grond onder de voeten!

Ze roepen vooral hoog boven de daken; daar klinkt hun geluid het best en hebben ze ruimte om te racen. In mei komen ze terug als een zwevende sirene die de zomer aanzet.

Bijeneter

Jean-Baptiste Guyard, prent, detail, 1801-1806

Knalgeel, smaragdgroen, kaneelbruin, bijeneters lijken ontsnapt uit een verfdoois. In Nederland zijn ze zeldzaam, maar in Frankrijk en Italië kun je hele clubjes zien.

Ze broeden in zelfgegraven gangen in zandwanden en kletsen zelfs tijdens het jagen. Een angel? Die wrijven ze eraf langs een tak. Gif? Ze knijpen met hun snavel de wesp uit zodat het gif eruit spuit voor ze hem inslikken.

Na de zomer glijden ze naar de (sub)Sahara. Ga je ooit op vakantie naar Zuid-Europa? Luister naar hun zachte "prrrrip": vliegende juwelen met een gezellig babbeltje.

Hop

Anselmus Boëtius de Boodt, Praag, 1596-1610

"Hoe-poe! Hoe-poe!" - de hop verklapt zichzelf met zijn eigen naam. Volg die roep in april en je vindt hem vaak op de grond, niet in de boomtoppen. Ook deze vogel is zeldzaam in Nederland.

Hij zoekt met een lange, kromme snavel insecten op de grond en spreidt soms een geel-oranje kuif als een waaier. In de herfst trekt hij naar Noord- en Oost-Afrika of blijft rond de Middellandse Zee.

Een speciaal geurtje uit klieren bij het nest kan hem en zijn kuikens beschermen, niet iedereen vindt zijn parfum lekker.

Kraanvogel

Jan Brandes, Jakarta, 1784

Kraanvogels wonen niet in Nederland. Maar heel soms vliegen ze over. Hoor je trompetters in de lucht? Ren dan snel naar buiten! Dat zijn de kraanvogels! Ze vliegen vanaf het hoge noorden (Scandinavië, Duitsland, Rusland) naar Spanje, Frankrijk of Noord-Afrika.

Ze zweven in een V, waarin elke vogel de opwaartse lucht van zijn voorganger pakt - gratis meeliften. De koppositie wisselt, alsof ze om de beurt tegen de wind traplopen.

Bij moerassen en grote velden tanken ze op: korrels maïs, knollen, rust... en dan verder!

Hoe vinden ze de weg?

Landschap met vlucht zwaluwen, detail, prentmaker: Simon Frisius, 1614

Trekvogels dragen meerdere kompassen in hun hoofd. Overdag lezen ze de zon, 's nachts de sterren, en ze voelen het magnetische veld van de aarde, alsof er een onzichtbare pijl in hun borst zit.

Geuren van zee en land helpen ook. Jong geleerd, oud gedaan: sommige soorten volgen hun ouders; andere hebben een ingebouwde route. Waarom die verre reis?

Omdat het zuiden in de winter meer insecten, zachtere temperaturen en soms zelfs langere jachturen biedt. En dat is precies wat ouders en jongen nodig hebben om genoeg energie te verzamelen voor de volgende lente.

Waar is Afrika eigenlijk... links of rechts?